

PRIMORSKI DNEVNIK

Polžirna plačana v gotovini
Abb. postale i grupe

Cena 150 lir

Leto XXXI. Št. 296 (9298)

TRST, sobota, 20. decembra 1975

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerkljano, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdoba» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.

MEDTEM KO VLADA PRIPRAVLJA UKREPE ZA PREUREDITEV INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE

Družba Montedison zaprla dve tovarni in začasno odpustila 3.200 delavcev

Sindikati zahtevajo takojšnje posredovanje vlade, da se preprečijo odpusti - Odložen sestanek med vlado in sindikati - Napovedana štiriurna stavka v vseh obratih družbe Montedison

RIM, 19. — Družba Montedison je nenadoma zaprla tovarni v Verbanu in Verbanu v Piemontu. Obenem je družba z zaporo obeh industrijskih obratov začasno odpustila 3.200 delavcev. Gre za podjetja «Montefibre», za katere družba Montedison pravi, da imajo zastarele naprave in da jih hočejo zaradi tega posodobiti ter preusmeriti njihovo proizvodnjo. Montedison je s to odločitvijo prekršila obljubo, da bo obdržala sedanjo raven zaposlitve.

Vest je imela takojšen odmev v vseh sindikalnih in političnih krogih. Zaradi nastalega položaja v obeh obratih «Montefibre» je bil nocoj ob 19.30 odložen sestanek med vlado in sindikalno federacijo CGIL, CISL in UIL, na katerem bi morali razpravljati o vladnem načrtu za preureditev industrijske proizvodnje in za pomoč Jugu. Sestanek je trajal komaj eno uro. V tem času so sindikalisti opozorili vlado, da mora takoj posredovati, da se prepreči zapora dveh tovarni in zagotovi služba delavcem, ki jim grozi brezposelnost.

Med tem časom so se sestale sindikalne organizacije obratov Montedison in sklenile štiriurno stavko v vseh obratih družbe za 30. decembra. Sindikalni koordinacijski odbor skupine Montedison pravi, da bo družbi uspelo izpeljati ta svoj načrt, se bo število brezposelnih še

in sindikati je tajnik sindikata kemijskih delavcev opozoril vladne predstavnike na dogodke v obratih «Montefibre». Sindikati so obsodili ravnanje družbe Montedison (ki je sprejela ta sklep v trenutku, ko so bila na ministrstvu za industrijo pogajanja, da se najde rešitev in prepreči morebitni odpusti).

V prihodnjih tednih pa namerava Montedison zapreti tudi tovarno bombaža «Vallesusa», kjer naj bi prav tako začasno odpustil 3.200 delavcev.

Po prekinitvi sestanka med vlado in sindikati je podpredsednik vlade La Malfa takoj sklical sestanek gosposarskih ministrov in z njimi proučil nastali položaj. La Malfa je sklenil, da bo jutri dopoldne imel sestanek s predsednikom družbe Montedison Cefisom. Na sestanku, ki je bil nocoj pri predsedniku vlade Moru, kateremu so La Malfa in gosposarski ministri poročali o nastalem položaju v podjetjih «Montefibre» in o prekinitvi sestanka s sindikati, so sklenili, da se bodo jutrišnjega sestanka s Cefisom udeležili poleg podpredsednika vlade še ministri za industrijo in za delo.

Na začetku srečanja med vlado

ni odbor Piemonta, ki je sklenil odločno zavrniti enostranske sklepe Montedisona o zapori tovarni v Verbanu in Verbanu. Piemontski deželni odbor zahteva, da se politika in dejavnost družbe Montedison postavi pod neposredno nadzorstvo vlade, in parlamenta. Zato zahteva, da mora Montedison takoj prekiniti zaporo obeh tovarni in jim omogočiti nadaljnjo proizvodnjo. Piemontski deželni odbor predlaga, da je treba skupno z javno upravo in sindikati sestaviti program o preureditvi proizvodnje tega kemijskega velikan. Deželni odbor tudi zahteva, da naj vlada ukine vsako finančno pomoč Montedisonu, dokler ne bo sestavljen omenjeni načrt.

Priprave za spremembo statuta mednarodnega denarnega sklada

PARIZ, 19. — Tukaj so se danes sestali zakladni in finančni ministri skupine desetih in izpolnili pred-

loge za doseg sporazumov o vpravljanju menjave valut, o čemer so razpravljali na «denarni konferenci» v Rambouilletu. Ministri so proučili predvsem delo tehničnega odbora, ki je dejansko pripravil vse predloge. Gre predvsem za popravke, ki jih bodo vnesli v statut Mednarodnega denarnega sklada in ki naj bi stopili v veljavo po sestanku odbora Mednarodnega denarnega sklada, ki bo januarja na Jamajki.

Po današnjem sestanku je italijanski zakladni minister Colombo izjavil, da bodo šli na zasedanje na Jamajko z že izdelanimi predlogi. Glede preureditve četrtega člena statuta Mednarodnega denarnega sklada, ki se nanaša na režim valutnih menjav, je Colombo dejal, da so ta popravka sprejeli soglasno. S popravkom bodo skušali popolnoma obnoviti stabilnost valutnim menjavam, ali pa vsaj uskladiti menjave.

RIM, 19. — Predsednik poslanske zbornice Pertini je danes sprejel na Montecitoriu na vljudnostnem obisku novega predsednika ustavnega sodišča Paola Rossija.

V ČETRTEK V ZAGREBU IN ROJSTNEM KRAJU TITA KUMROVCU

Izredno prisrčni razgovori med SKGZ in SZDL Hrvaške

Uradno poročilo poudarja poseben pomen in vlogo Italijanske unije za Istro in Reko ter SKGZ Sporazum med Italijo in Jugoslavijo je celota - Konkretni dogovori o sodelovanju

DOGOVOR MED POSLANCI PSI IN KPI

Sodelovanje v zbornici med razpravo o ukrepih o preureditvi industrije

De Martino opozoril Mora na socialistične predloge za sestavo ukrepov za industrijo in Jug

RIM, 19. — Na Montecitoriu je bil danes sestanek med delegacijo poslancev PSI in delegacijo poslancev KPI. Proučili so vprašanja povezana s preureditvijo industrijske proizvodnje in z novim zakonom za Jug. Socialistični in komunistični poslanci so se dogovorili, da bosta stranki glede tega vprašanja imeli najkasneje zlasti med razpravo v parlamentu, ko bo vlada predložila zbornico ukrepov, ki jih bo sprejela na prihodnji seji.

Tajnik PSI De Martino pa je danes sporočil, da je poslal predsedniku vlade Moru pismo, v katerem pravi, da je zvedel, da bo vlada na

prihodnji seji odobrila ukrepe za preureditev industrijske proizvodnje in za Jug. Zato De Martino opozarja predsednika vlade na predloge, ki jih je sestavilo tajništvo in vodstvo socialistične stranke v novembru, ko se je De Martino osebno obrnil na predsednika vlade Moru.

Tajnik PSI v svojem pismu poudarja, da so omenjeni predlogi še vedno veljavni in da pričakuje, da jih bo vlada upoštevala.

Kosigin bo obiskal Turčijo

MOSKVA, 19. — Iz diplomatskih krogov poročajo, da bo predsednik sovjetske vlade Kosigin še pred koncem letošnjega leta obiskal Turčijo. V istih krogih trdijo, da se bo sovjetski premier udeležil odprta železarskega obrata v pristanišču Iskenderun, ki so ga zgradili s sovjetsko pomočjo. Obenem se bo v Ankari sestel s turskimi političnimi voditelji.

Kosiginov obisk v Turčiji bo prvo potovanje nekega visokega sovjetskega predstavnika v Turčijo po ciliški krizi leta 1974. Potem ko so Turki zasedli severni del Cipra je Sovjetska zveza večkrat izrazila svojo podporo predsedniku Makariu ter njegovim zahtevam po umiku tujih oboroženih sil z otoka.

TASS o dunajskih pogovorih o skrčenju oboroženih sil

MOSKVA, 19. — V svojem poročilu z Dunaja posvečenem pogovoru o skrčenju oboroženih sil piše sovjetska tiskovna agencija TASS, da morajo zahodne države opustiti svoje nerealistične zahteve in upoštevati konkretne predloge, ki so jih dale socialistične države. Samo v tem primeru bodo na teh pogajanjih lahko zabeležili uspeh.

TASS trdi, da Sovjetska zveza pripisuje velik pomen dunajskim pogovorom ter obtožuje NATO, da ni pripravljena na bistveno skrčenje sil v Evropi. Obenem kritizira načrt zahodnih držav, ki so ga slednje predložile v torek na Dunaju, za skrčenje taktičnega jedrskega orožja ZDA v zameno za umik sovjetskih oklepnih enot iz Evrope.

KAIRO, 19. — Dnevnik «Al Ahram» piše, da bo predsednik Sadat prihodnje leto obiskal Zvezno republiko Nemčijo. Točnega datuma se niso spopeli, govorijo pa, da bo obisk konec marca ali v začetku aprila. Sadat bi prvotno moral obiskati ZRN med svojim potovanjem letošnjega oktobra in novembra, ko je obiskal Francijo, ZDA in Veliko Britanijo, obisk pa so takrat odložili brez slemenice uradne obrazložitve. Sadat je povabil v Bonn bivši zvezni kancler Brandt, ko je pred časom obiskal Egipt.

Prvih prihodnjih let občasno se

stajale in ki jih bo sestavljalo 10 zastopnikov držav v razvoju in pet zastopnikov industrializiranih držav. Vsak odbor bo imel dva soprorednika in sicer enega iz vrst industrializiranih držav in enega iz vrst držav v razvoju. Odbor za energijo bosta vodila predstavnika ZDA in Saudske Arabije, odbor za surovine Japonska in Peru, odbor za razvoj EGS in Alžirija, odbor za finančno vprašanja EGS in Iran. Jugoslavija bo zastopala v odboru za razvoj in v odboru za surovine. Delo komisij se bo začelo 11. februarja priključitvi štiri komisije, ki se bodo v

teklu prihodnjega leta občasno se

stajale in ki jih bo sestavljalo 10 zastopnikov držav v razvoju in pet zastopnikov industrializiranih držav.

Sklepno poročilo pravi uvodoma, da o delegacije sklenile odpreti mednarodni dialog o energiji, surovinah, razvoju in zadevnih finančnih vprašanjih. V ta namen so ustanovile štiri komisije, ki se bodo v

teklu prihodnjega leta občasno se

stajale in ki jih bo sestavljalo 10 zastopnikov držav v razvoju in pet zastopnikov industrializiranih držav.

Sklepno poročilo pravi uvodoma, da o delegacije sklenile odpreti mednarodni dialog o energiji, surovinah, razvoju in zadevnih finančnih vprašanjih. V ta namen so ustanovile štiri komisije, ki se bodo v

teklu prihodnjega leta občasno se

stajale in ki jih bo sestavljalo 10 zastopnikov držav v razvoju in pet zastopnikov industrializiranih držav.

Sklepno poročilo pravi uvodoma, da o delegacije sklenile odpreti mednarodni dialog o energiji, surovinah, razvoju in zadevnih finančnih vprašanjih. V ta namen so ustanovile štiri komisije, ki se bodo v

teklu prihodnjega leta občasno se

stajale in ki jih bo sestavljalo 10 zastopnikov držav v razvoju in pet zastopnikov industrializiranih držav.

Sklepno poročilo pravi uvodoma, da o delegacije sklenile odpreti mednarodni dialog o energiji, surovinah, razvoju in zadevnih finančnih vprašanjih. V ta namen so ustanovile štiri komisije, ki se bodo v

teklu prihodnjega leta občasno se

stajale in ki jih bo sestavljalo 10 zastopnikov držav v razvoju in pet zastopnikov industrializiranih držav.

Sklepno poročilo pravi uvodoma, da o delegacije sklenile odpreti mednarodni dialog o energiji, surovinah, razvoju in zadevnih finančnih vprašanjih. V ta namen so ustanovile štiri komisije, ki se bodo v

teklu prihodnjega leta občasno se

stajale in ki jih bo sestavljalo 10 zastopnikov držav v razvoju in pet zastopnikov industrializiranih držav.

Sklepno poročilo pravi uvodoma, da o delegacije sklenile odpreti mednarodni dialog o energiji, surovinah, razvoju in zadevnih finančnih vprašanjih. V ta namen so ustanovile štiri komisije, ki se bodo v

teklu prihodnjega leta občasno se

stajale in ki jih bo sestavljalo 10 zastopnikov držav v razvoju in pet zastopnikov industrializiranih držav.

Sklepno poročilo pravi uvodoma, da o delegacije sklenile odpreti mednarodni dialog o energiji, surovinah, razvoju in zadevnih finančnih vprašanjih. V ta namen so ustanovile štiri komisije, ki se bodo v

teklu prihodnjega leta občasno se

stajale in ki jih bo sestavljalo 10 zastopnikov držav v razvoju in pet zastopnikov industrializiranih držav.

Sklepno poročilo pravi uvodoma, da o delegacije sklenile odpreti mednarodni dialog o energiji, surovinah, razvoju in zadevnih finančnih vprašanjih. V ta namen so ustanovile štiri komisije, ki se bodo v

teklu prihodnjega leta občasno se

stajale in ki jih bo sestavljalo 10 zastopnikov držav v razvoju in pet zastopnikov industrializiranih držav.

Sklepno poročilo pravi uvodoma, da o delegacije sklenile odpreti mednarodni dialog o energiji, surovinah, razvoju in zadevnih finančnih vprašanjih. V ta namen so ustanovile štiri komisije, ki se bodo v

teklu prihodnjega leta občasno se

stajale in ki jih bo sestavljalo 10 zastopnikov držav v razvoju in pet zastopnikov industrializiranih držav.

Sklepno poročilo pravi uvodoma, da o delegacije sklenile odpreti mednarodni dialog o energiji, surovinah, razvoju in zadevnih finančnih vprašanjih. V ta namen so ustanovile štiri komisije, ki se bodo v

teklu prihodnjega leta občasno se

stajale in ki jih bo sestavljalo 10 zastopnikov držav v razvoju in pet zastopnikov industrializiranih držav.

Sklepno poročilo pravi uvodoma, da o delegacije sklenile odpreti mednarodni dialog o energiji, surovinah, razvoju in zadevnih finančnih vprašanjih. V ta namen so ustanovile štiri komisije, ki se bodo v

teklu prihodnjega leta občasno se

stajale in ki jih bo sestavljalo 10 zastopnikov držav v razvoju in pet zastopnikov industrializiranih držav.

Sklepno poročilo pravi uvodoma, da o delegacije sklenile odpreti mednarodni dialog o energiji, surovinah, razvoju in zadevnih finančnih vprašanjih. V ta namen so ustanovile štiri komisije, ki se bodo v

teklu prihodnjega leta občasno se

NADALJNJE DELO BO POTEKALO V ŠTIRIH ODBORIH, KI SE BODO SEŠLI FEBRUARJA

Z objavo kompromisne resolucije se je zaključila konferenca o mednarodnem sodelovanju in razvoju

Minić: v sedanjih okoliščinah je konferenca dosegla največje možne rezultate Rumor: odprta pot h konkretnemu dialogu med industrializiranimi državami in državami v razvoju - Nezadovoljstvo afriških držav, ki ne proizvajajo petroleja

PARIZ, 19. — Prvo zasedanje mednarodne konference o gospodarskem sodelovanju in razvoju se je zaključilo v prvih jutranjih urah po več kot 70 urah pogovorov. Ob koncu so izdelali sklepni komunik, ki odraža kompromis, do katerega so predstavniki 27 držav udeleženci prišli v teku napornih pogajanj, ko je že bilo videti, da je konferenca propadla.

Sklepno poročilo pravi uvodoma, da o delegacije sklenile odpreti mednarodni dialog o energiji, surovinah, razvoju in zadevnih finančnih vprašanjih. V ta namen so ustanovile štiri komisije, ki se bodo v

teklu prihodnjega leta občasno se

stajale in ki jih bo sestavljalo 10 zastopnikov držav v razvoju in pet zastopnikov industrializiranih držav. Vsak odbor bo imel dva soprorednika in sicer enega iz vrst industrializiranih držav in enega iz vrst držav v razvoju. Odbor za energijo bosta vodila predstavnika ZDA in Saudske Arabije, odbor za surovine Japonska in Peru, odbor za razvoj EGS in Alžirija, odbor za finančno vprašanja EGS in Iran. Jugoslavija bo zastopala v odboru za razvoj in v odboru za surovine. Delo komisij se bo začelo 11. februarja priključitvi štiri komisije, ki se bodo v

se bodo sestali oba soprorednika konference ter soproredniki posameznih odborov, da bi na posvetovalni z drugimi udeleženci organizirali delo. Ta sestanek bo moral upoštevati sklepe, ki so jih sprejeli s tem v zvezi na pripravljani konferenci, ki je bila pred časom v Parizu.

Treba je omeniti, da ima odbor za energijo v okviru teh posvetovalnih prav posebno vlogo. Obravnavajo bo namreč vprašanja, o katerih ne razpravljajo v nobenem posebnem mednarodnem organizmu, medtem ko se bodo drugi odbori ukvarjali z vprašanji, ki so že v pristojnosti drugih mednarodnih organizmov, kot so n. pr. UNCTAD, OZN, OPEC, OECD, GATT in drugi, ki so dobili status opazovalca. Njihovi predstavniki se bodo udeležili sej treh odborov, na katerih bodo lahko spregovorili, ne bodo pa imeli volilne pravice in pravice do sodelovanja.

Italijanski zunanji minister Rumor, ki je vodil delegacijo EGS na pariski konferenci, je po koncu zasedanja izjavil, da se je konferenca o mednarodnem gospodarskem sodelovanju in razvoju zaključila po treh dneh napornih pogajanj ter odprla pot konkretnemu dialogu med industrializiranimi državami in državami v razvoju. Ta dialog bo vsakega državljanca, ki se bo udeležil, spet izkoristilo svoje ogromne privilegije, ki izhajajo iz zlatega časa kolonializma, da bi povzročile propad dela odborov v labirintu tehnokracije.

Ob koncu konference je podpredsednik zveznega izvršnega sveta in zvezni sekretar za zunanje zadeve Miloš Minić v razgovoru z jugoslovanskimi novinarji dejal, da so na konferenci v sedanjih okoliščinah dosegli največje možne rezultate, da so bile dežele v razvoju enotnega mnenja do najpomembnejših mednarodnih gospodarskih vprašanj. Miloš Minić je dejal, da se je na sestanku izkazalo, kako so razvite dežele pripravljene za odprto dialog z deželami v razvoju. Dejaj je tudi, da je pariška konferenca logična posledica alžirske konference na vrhu, 6. in 7. posebnega zasedanja združenih narodov, srečanja zunanjih ministrov neuvrščenih v Limi in konference o surovinah v Dakru.

Konferenco je tudi povezal s prihodnjo dejavnostjo združenih narodov, s četrtim zasedanjem UNC TAD, s srečanjem skupine 77 v Manili in petim vrhunskim srečanjem neuvrščenih v Columbu.

Bistvo vseh teh dejavnosti, katerih sestavni del je tudi pariška konferenca, je, tudi, po mnenju Miloša Minića, prizadevanje, da se za probleme mednarodnega gospodarskega sistema najde rešitev, ki bi bila sprejemljiva za vso mednarodno skupnost. Zvezni sekretar Miloš Minić je govoril tudi o težavah in ovirah, ki bi jih bilo treba premagati v prizadevanjih, da konferenca doseže uspeh. Ocenil je določene razlike, ki jih kažejo v svojih stališčih posamezne skupine dežel

v razvoju, ko skušajo lastne koristi postaviti pred splošne koristi.

Vendar v celoti gledano je prevladal širši in skupni interes, je dejal Miloš Minić.

Konferenca pa je tudi razočarala nekatere države. Tako je član kamerunske delegacije izjavil, da dosegli kompromis nikakor ne odraža sedanje svetovne resničnosti. Če ne bodo korenito spremenili kapitalističnega sistema v zahodnem svetu, ne bo prišlo do bistvenih sprememb v gospodarskih in finančnih odnosih med bogatimi, tistimi, ki so obogatili pred kratkim in

se bodo sestali oba soprorednika konference ter soproredniki posameznih odborov, da bi na posvetovalni z drugimi udeleženci organizirali delo. Ta sestanek bo moral upoštevati sklepe, ki so jih sprejeli s tem v zvezi na pripravljani konferenci, ki je bila pred časom v Parizu.

Italijanski zunanji minister Rumor, ki je vodil delegacijo EGS na pariski konferenci, je po koncu zasedanja izjavil, da se je konferenca o mednarodnem gospodarskem sodelovanju in razvoju zaključila po treh dneh napornih pogajanj ter odprla pot konkretnemu dialogu med industrializiranimi državami in državami v razvoju. Ta dialog bo vsakega državljanca, ki se bo udeležil, spet izkoristilo svoje ogromne privilegije, ki izhajajo iz zlatega časa kolonializma, da bi povzročile propad dela odborov v labirintu tehnokracije.

Ob koncu konference je podpredsednik zveznega izvršnega sveta in zvezni sekretar za zunanje zadeve Miloš Minić v razgovoru z jugoslovanskimi novinarji dejal, da so na konferenci v sedanjih okoliščinah dosegli največje možne rezultate, da so bile dežele v razvoju enotnega mnenja do najpomembnejših mednarodnih gospodarskih vprašanj. Miloš Minić je dejal, da se je na sestanku izkazalo, kako so razvite dežele pripravljene za odprto dialog z deželami v razvoju. Dejaj je tudi, da je pariška konferenca logična posledica alžirske konference na vrhu, 6. in 7. posebnega zasedanja združenih narodov, srečanja zunanjih ministrov neuvrščenih v Limi in konference o surovinah v Dakru.

Konferenco je tudi povezal s prihodnjo dejavnostjo združenih narodov, s četrtim zasedanjem UNC TAD, s srečanjem skupine 77 v Manili in petim vrhunskim srečanjem neuvrščenih v Columbu.

Bistvo vseh teh dejavnosti, katerih sestavni del je tudi pariška konferenca, je, tudi, po mnenju Miloša Minića, prizadevanje, da se za probleme mednarodnega gospodarskega sistema najde rešitev, ki bi bila sprejemljiva za vso mednarodno skupnost. Zvezni sekretar Miloš Minić je govoril tudi o težavah in ovirah, ki bi jih bilo treba premagati v prizadevanjih, da konferenca doseže uspeh. Ocenil je določene razlike, ki jih kažejo v svojih stališčih posamezne skupine dežel

Na sliki: Sihanuk, predsednik Tita in soproga kambodškega voditelja ob slovesu.

V četrtek je delegacija Slovenske kulturno - gospodarske zveze iz Trsta, ki jo je vodil predsednik Boris Race, bila v socialistični republiki Hrvaški gost republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Hrvaške. O tem obisku je bilo izdano daljše uradno sporočilo, ki pravi:

«Z obiskom se nadaljujejo uspešni stiki in že obstoječe sodelovanje med obema organizacijama. V prijateljskem razgovoru, v katerem so sodelovali predsednik in tajnik republiške konference SZDL Hrvaške dr. Ivo Margari in Mirko Bošković, član sekretariata predsedstva Ivan Iveković in drugi funkcionarji Socialistične zveze, so gostje iz Italije informirali svoje sodelavce o položaju slovenske manjšine v sosedni deželi Furlanji - Juljski krajini.

Soglasno je bil potrjen velik pomen nedavno podpisanega sporazuma o mejnih vprašanjih med SFR Jugoslavijo in Italijo in potrjena je bila tudi pozitivna ocena narodnostnih manjšin z obeh strani meje. Dokončna rešitev tega vprašanja odpira nove možnosti vestransnega sodelovanja med obema sosednjima državama za kar dajeja izredno pozitiven prispevek italijanska narodnostna skupnost v Jugoslaviji in slovenska narodnostna skupnost v Italiji. V teh okvirih sta bila potrjena poseben pomen in važnost Italijanske unije za Istro in Reko, kot sestavnega dela SZDL Hrvaške in Slovenske kulturno - gospodarske zveze.

Sedemčlanska delegacija Slovenske kulturno - gospodarske zveze je sprejel tudi podpredsednik republiškega izvršnega sveta Tode Čuruvija. Posebni razgovori so potekali tudi v komisiji izvršnega sveta za mednarodno kulturno sodelovanje.

Delegacija je popoldne obiskala v Kumrovcu rojstno hišo predsednika Tita in spominskih dom borcev ter mladine.

Med razgovori so slovenski predstavniki še zlasti poudarili dejstvo, da je sporazum med Italijo in Jugoslavijo celota in da je treba vzporedno reševati gospodarska vprašanja in vprašanja manjšinske zaštite. Zanimivo je, da je prav ta del izvajanja predsednika Borisa Racea zagrebški tisk odločno podprl.

Med razpravo sta delegaciji posvetili posebno pozornost gospodarskemu in kulturnemu sodelovanju, sodelovanju na področju televizije, gledaliških, časnikarskih in drugih institucij. Dogovorjeno je bilo, da bo v kratkem prišlo do specializiranih razgovorov glede gospodarskih vprašanj in do razgovorov za sodelovanje na področju sredstev množičnega obveščanja. Sprejeti so bili tudi ustrezni sklepi in priporočila za razširitev že obstoječega kulturnega sodelovanja.

Predstavniki Socialistične republike Hrvaške so izredno prisrčno sprejeli delegacijo Slovenske kulturno - gospodarske zveze, ki jo je vodil predsednik Boris Race in v kateri so bili: tajnik Dario Cupin, načelnik komisije za kulturna vprašanja Miroslav Košuta, načelnik komisije za gospodarska vprašanja Vito Svetini, tajnik prosvetne zveze na Gorškem Marko Waltritsch, predstavnik Beneške Slovenije Ado Kont iz Čedad in referent za delna vprašanja in vprašanja krajevnih uprav Bogo Samsa.

PARIZ, 19. — Socialistične in socialdemokratske stranke Francije, Španije, Italije, Portugalske in Belgije se bodo sestale 24. in 25. januarja v Parizu in razpravljale o vlogi držav južne Evrope v svetovni politiki, o evropskem socializmu in krizi kapitalizma ter o obrambi in utrditvi evropske demokracije. Delegacije posameznih strank bodo vodili glavni tajniki.

DANES

Družba Montedison je zaprla tovarni «Montefibre» v Verbanu in Verbanu. S tem ukrepom je začasno odpustila 3.200 delavcev. Vest o zapori tovarni je prišla prav v trenutku, ko se vlada pripravlja, da sestavi zakonske ukrepe za preureditev industrijske proizvodnje in za pomoč Jugu. Predstavniki sindikalne federacije, ki so se sinoči sestali z vlado, da bi obravnavali ukrepe o preureditvi industrijske proizvodnje in za Jug, so zahtevali, naj vlada takoj prepreči zaporo obeh tovarni, da se zagotovi delo tisočim delavcem. Zaradi nastalega položaja je bilo srečanje med sindikati in vlado odloženo. Podpredsednik vlade La Malfa in gosposarski ministri so že včeraj zvečer govorili s predsednikom vlade Morom in sklenili, da bo danes La Malfa govoril s predsednikom družbe Montedison Cefisom. Zaradi zapore dveh tovarni in začasnega odpusta delavcev, so sindikalne organizacije družbe Montedison napovedale štiriurno stavko 30. decembra.

V Parizu se je po dolgotrajnih in napornih pogajanjih zaključila konferenca o mednarodnem gospodarskem sodelovanju in razvoju. Ob koncu zasedanja so objavili resolucijo, ki je sad kompromisa med predlogi industrializiranih držav in držav v razvoju. Sklenili so ustanoviti štiri odbore, v katerih se bo delo nadaljevalo, ki se bodo sestali v februarju in se bodo ukvarjali z vprašanjem energije, razvoja, surovin in s finančnimi problemi. Ob koncu zasedanja je jugoslovanski zunanji minister Minić izjavil, da je bilo to največ, kar je bilo mogoče doseči v sedanjih okoliščinah. Sklepi resolucije so v glavnem razočarali afriške države, ki ne proizvajajo petroleja. Njihovi zastopniki ugotavljajo, da se v mednarodnem gospodarskem redu ne bo nič spremenilo.

TRŽAŠKI DNEVNIK

OBlikovanje DEŽELNE VLADE KD-PRI-PSDI

Comelli orisal strankam program nove koalicije

Srečal se je s predstavniki PLI, MF, SS in KPI
Priprave tržaške KD na pokrajinski kongres

Kandidat za predsednika tržaškega državnega odbora odvetnik Comelli je včeraj imel več sestankov s predstavniki drugih političnih sil, katere je še pred sejo državnega sveta seznanil s osnovnimi smernicami politično - upravnega programa, ki so ga sestavile stranke nove koalicije KD - PRI - PSDI.

V jutranjih urah je Comelli svoj program orisal predstavnikom svetovalskih skupin PLI, Furlanskega gibanja in Slovenske skupnosti, polpolne pa svetovalec KPI.

Medtem se tržaška KD pripravlja na glade na tržaškem občin-skem svetu, na svoj kongres. Kot znano bo osrednji kongres KD prve dni marca. S tem v zvezi se je sestala tržaška pokrajinska vodstva stranke in soglasno odobrilo predlog tajnika Rinaldija, naj bi v tržaški KD osvojili nekatero temeljne smernice sedanjega vodstva poslanca Zaccagnija. Tako so sklenili, da bodo kongres sekcij in pokrajinske organizacije KD pripravili na osnovi so-vođenja s tistimi silami, ki se nekatro enotno s katoliškim gibanjem. Po-udarili so, da bodo kongresi »odpre-gate z načrti« in bodo stremeli k pre-ostitvi tradicionalne razdelitve na struje.

Sekcijski kongresi v Trstu bodo v januarju, sredi meseca pa bo KD priredila pokrajinsko konferenco, na kateri bo seznanila javnost z osnovnimi političnimi tezami stranke. Sklenili so tudi, da bodo v tržaški KD uveljavljali nove organizacijske metode, ki jih predlaga osrednje vodstvo.

S seji v Nabrežini in Zgoniku

Potrjena zahteva po slovenskem šolskem okraju

Po daljši in izčrpnih diskusijah je na svoji sinočnji izredni seji devinsko - nabrežinski občinski svet z večino glasov (KPI, PSI, Slovenska skupnost in PSDI) odobril enotno resolucijo KPI, PSI in Slovenske skupnosti, katerim se je pridružil tudi svetovalec PSDI, z zahtevo, da se ustanovi vsaj samostojen slovenski šolski okraj, kot prvi korak k avtonomiji slovenskega šolstva in da delu ukrene vse potrebno za us-tanovitve ustreznega državnega šolskega organa, ki naj bi zagotovil de-jansko avtonomijo slovenskemu šolstvu v delu Furlanije - Julijske kra-jine. Proti resoluciji je glasovalo 5 svetovalec KD, kateri predstavnik dr. Pase je sicer priznal nu-jnost zaščite slovenske narodnostne skupnosti v naši deželi, predložil pa je resolucijo, ki ni v skladu s sploš-no zahtevo po ustanovitvi slovenskega šolskega okraja. Zato je bila z večino glasov zavrnjena.

V uvodnih besedah je zupan posl. Albin Škerk dejal, da je skupna re-solucija izraz zahtev raznih kulturnih organizacij, šolskih svetov in Sindikata slovenske šole ter pouda-ri, da bodo pravice slovenske na-

podnostne skupnosti zagotovljene le z zakonom o globalni zaščiti. V di-skusiji, v kateri so poslegli pred-stavniki vseh svetovalskih skupin je temeljito prikazal pomen kulturne in didaktične avtonomije sloven-skega šolstva odbornik prof. Depan-ger (KPI), ki je dejal, da bo slo-venški okraj le drobica, vendar zelo koristen element na poti k uvelja-vitvi samostojnosti slovenskega šol-stva, deželne in vladne oblasti pa bodo tudi v tem primeru morale pokazati svojo dobro politično vo-ljo. Svetovalec Antek Terčon (SS) je poudaril važnost etnotnega nasto-pa in kritiziral deželno upravo, ki je v svojem predlogu sploh prezrla obstoj Slovencev.

Svetovalec Srečko Colja (PSI) je poudaril nujnost konkretnih dejanj in čimprejše odobritve zakona o glo-balni zaščiti, svetovalec Zanerba (PS DI) pa je poudaril, da imajo Sloven-ci vso pravico do svojih avtonomnih kulturnih in šolskih ustanov in do globalne zaščite.

Tudi zgoniški občinski svet je na sinočnjem izrednem zasedanju soglas-no sprejel resolucijo, ki so jo pred-stavili načelniki svetovalskih skupin, v kateri je v prvi vrsti poudarjena zahteva po samostojnem slovenskem šolskem okraju. Občinski svet je tu-di soglasno potrdil solidarnostno iz-javo s tržaško šolo Galvani in podpi-ril upravičene zahteve slovenskega od-delka strokovnega zavoda.

Predkongresne skupščine socialističnih sekcij

V okviru pobud, ki jih socialistič-na stranka prireja v teh dneh v pri-pravo na 40. kongres stranke, bo ju-trri, ob 9.30 v Prosvetnem domu na Opčinah sestanek aktivna sociali-stičnih sekcij zgornje okolice. V isti namen se bodo danes, ob 10. uri so-estali na sedežu stranke v Ul. Maz-zini predstavniki socialističnih celic v podjetjih Grandi Motori, Italsider in v ladjedelnici Sv. Marka.

IZJAVA VIŠJEGA DEŽELNEGA ŠOLSKEGA SKRBNIKA

Tržaška občina pristojna za reševanje vprašanja avtonomije strokovne šole

Slovenski dijaki nadaljujejo zasedbo šole - Jutri na zavodu Galvani volitve v razredne in disciplinski svet

Že 14 dni traja zasedba sloven-ske strokovne šole. Prizadeali dijaki so utemeljili nujnost formalne usta-novitve samostojnega šolskega zavo-da ter prikazali razmere, v katerih naj bi se učili in pripravljali na svojo poklic, v razgovorih z zastop-niki Sindikata slovenske šole, SK GZ, raznih strank, sindikatov CGIL, na generalnem konzultatu SFRJ, s predstavniki drugih šol itd. Povsod so naleteli na razumevanje in soli-darnost, posl. Albin Škerk pa je na-slovil na ministrstvo za šolstvo pis-meno vprašanje z zahtevo, naj mi-nister odgovori, kaj namerava sto-riti, da se, problem čimprej in u-godno reši. S slovenskimi dijaki strokovne šole so solidarni in di-pirajo njihove zahteve tudi dijaki ter samo vodstvo italijanskega strokov-ne šole »Galvani«, pod katero spa-dajo slovenske sekcije.

Na vse te posege in pritiske, na stavko in zasedbo šole pa ni bilo do sedaj še odgovora in konkretnih ukrepov s strani pristojnih oblasti. Včeraj je naš urednik, v osebnem razgovoru, opozoril na ta problem višjega državnega šolskega skrbni-ka prof. Angioletti, ki je kot pred dvema letoma izjavil: »Če strokov-no šolo je pristojna tržaška obči-na. Da se doseže formalna ustano-vitev slovenske strokovne šole, mo-ri, da bodo pravice slovenske na-

skem skrbništvu, nasloviti na mini-sterstvo za javno vzgojo zadevno prošnjo, kateri je treba priložiti po-slednim uresničevanjem ustavnih določil, ki predvidevajo aktivni po-seg države in upravnih teles za za-ščito narodnih manjšin. Zato po-zi-vata politične sile, da se obvežejo za izdelavo zakonskih norm o glo-balni zaščiti, predvsem na deželni ravni.

Sprejem vladnega komisarja Molinarija

Včeraj je novi vladni komisar Fur-lanije - Julijske krajine in tržaške prefekt dr. Vincenzo Molinari pri-šel s soprogo Delio, ob prevzemu nove dolžnosti sprejem, med katerim je tudi izmenjal z gosti voščila za bližnje praznike. Sprejema, ki je bil v sobanah tržaške prefekture, so se udeležili osebnosti političnega, go-spodarskega, kulturnega življenja, predstavniki civilne in vojaške obla-sti, člani konzularnega zbora, med katerimi je bil tudi generalni konzul SFRJ Ivan Renko, nekateri sloven-ski župani in številni drugi. Novemu vladnemu komisarju, ki je znan v Trstu, kjer je preživel dolgo vrsto let, so gostje želeli mnogo uspeha na novem, odgovornem mestu.

Sestanek mladinske komisije SS z delegacijo ZSMI

Predstavniki mladinske komisije Slovenske skupnosti in delegacija tržaške Zveze socialistične mladine Italije, ki so se zbrali na sedežu pokrajinske federacije PSI, so se pogovorili o ustanovitvi slovenskega šolskega okraja in o vprašanju glo-balne zaščite slovenske manjšine. Predstavniki sta soglasili, da je treba čim prej ustanoviti slovenski šolski okraj, kar je seveda poveza-no s prizadevanjem za globalno rešitev odprtih vprašanj Slovencev v naši deželi.

Predstavniki sta poudarili, da okraj še zdaleč ne predstavlja ge-ta, v katerega naj bi se zaprle slo-venske šolske ustanove, temveč je nujen pogoj za kulturni razvoj Slo-vencev v skladu s celotnim razvo-jem deželne prebivalstva.

Mladinska komisija Slovenske

Slovenski sindikalisti prevoznega sektorja gostje deželne FIST-CGIL

Na vabilo deželnega vodstva sin-dikata osebja prevoznih podjetij, FIST - CGIL, se je v naših krajih mudilo odposlanstvo sorodne sin-dikalne organizacije SR Slovenije, ki so ga sestavljali Ivan Slamnik, Pakj, Krmel, Vrhovnik, Koglot, Siler in Tuta. CGIL so na razgovorih pred-stavljali Varin, Colleoni, Oskar Va-tovec in Pizzignacco. Ogledali so si letališče v Ronkah, prevoznik konzor-cij v Tržiču, tamkajšnje in tržaško pristanišče. Obiskali so tudi jugo-slovenskega gen. konzula Renka. V Vidmu so se slovenski sindikalisti udeležili manifestacije ob 30-letnici zmage odprdnosti.

Glavna tema razgovorov so bila vprašanja ob perspektivah prevoz-sindikata ob perspektivah prevoz-nih tokov v zvezi z ustanavljanjem tržaške proste cone ter možnosti kre-pitve turističnega prometa med so-sednima deželama.

● Tržaška zbornica lekarnarjev je v teh dneh obnovila svoj zborniški svet. Na predsedniško mesto je bil izvoljen dr. Dino Papo, za podpred-sednika prof. Adalberto Enzo Fuma-neri, za tajnika dr. Franco Cappuc-cioni, za člana dr. Dario de Leiten-burg, dr. Livio Merluzzi in dr. Maria Spagnul. V nadzorni odbor pa so bili izvoljeni dr. Giulio Benussi, dr. Piero Biagi, dr. Maria Caffau in dr. Flavio Rossi.

TRETJA LETOŠNJA PREMIERA SSG V KULTURNEM DOMU

«Barbari» - igra intimnih dram pod zunanjim videzom dolgočasja

Ubrana kolektivna igra z galerijo lepih poustavitel v režiji beogradskega gosta Steva Žigona

Po sinočnji premieri drame Ma-kisima Gorkoga «Barbari» v Kulturnem domu, lahko z zadovoljstvom zapišemo, da nam je letošnja se-zona Stalnega slovenskega gledališ-ča podarila že tretjo zaporedno zanimivo predstavo in da je torej še sam uvod v sezono (če mu doda-mo še gostovanje beogradskega gledališča z Nušičem) na moč obeta-ven, pa zato seveda tudi obvezujoč za umetniško raven celotne sezone. Z uprizoritvijo «Barbarov» pa si je Stalno slovensko gledališče zapisalo še nov plus v svoji dejavnosti, saj je to delo doživel tokrat na našem odru svojo prvo uprizoritev v slo-venščini.

Postavitel predstave je bila za-upana trem beogradskim gostom: režiserju tržaškega poretka Stevu Žigonu ter njegovima sodelavcema scenografu Petru Pašicu in kostu-mografki Božani Jovanović. Vsi tri-jevali za režiser Žigon (ki pa je v svojem domačem gledališču in tudi sicer eden najvidnejših jugosla-vskih dramskih igralcev), so svo-jo nalogo strokovno opravili in nam pripravili predstavo, ki je pod zu-nanjim videzom provincialnega dol-gočasje razgrinjala skozi značaje in intimne drame družbeno danost svo-jeja časa in okolja.

Gostujoči režiser Žigon je isto delo pripravil tudi svoji domači gledališki hiši, v Jugoslovanskem dramskem pozorišču, kjer je razpo-lagal seveda z znatno večjim am-sablom. Za naš oder ga je nekotikakor koli spreminjalo, vendar po-segel v sam stil za Gorkoga tako značilnega ruskega kritičnega re-aizma. Nasprotno, iz vse njegove po-stavitve diha velika zvestoba gledališkemu značilnosti del Maksima Gorkoga, zvestoba njegovemu obli-kovanju karakterjev ljudi v obli-kovanega sveta ruske province tak-ko bogatega na brežetinskih odtenkih duše in duševnosti ruskega človeka na prelomu stoletja in tudi že ob prodiranju novih revolucio-narnih idej, ki so le malo kasneje v te-meljnih spremeni življenje ruskega, ali bolj sovjetskega človeka. Gorki je prav ta usodni čas s svo-jo umetniško literarno močjo enkratno obdelal v svojih delih, s katerimi se je vstrelil med velike genije ruske literature.

Tako je celotna uprizoritev varno, brez velikih zunanjih tuda polna in-dividualnih intimnih dram, valovila od nežne ljubezenske lirike do si-laske surovosti preko vseh nians ironije, primitivizma, prekanosti in se vseh drugih mavričnih odtenkov čustev in svojosti, ki so se razbohotile v zatohlem življenju od-maknjenega mesteca, katero je v trenutku uzvaloval ob prihodu gra-diteljev železniške proge in boleče razgalilo vso latentno tragiko in brezizidnost medsebojnih odnosov.

Pod režiserjevim vodstvom, a se-veda tudi z velikim osebnim igra-lskim pristopom, so igralci SSG u-spešno celotno galerijo imenitnih li-kov, ubranih v harmonijo celote. Naj na prvem mestu omenim Lidijo Kolodievovo in njeno poustavitel Nadežde Polikarpovne, ženskega li-kar, ki dobesedno dominira na sce-nalnem prostoru in se s svojo ču-stno in v potem Mirando Čaharje-vo v nežni in z bolečino oplenje-ni Ani Fjodorovni, Miro Sardočevu v aristokratski oblikovani Tatjani Nikolajevni Bogajevski, Zlato Rodo-skovo kot imenitno Pelagijo Pri-tikino, Bogdano Bratuzevo kot Li-di-jo Pavlovno, pa med ženskimi vlo-gami še mlado gospo služkinjo Sta-nislavo Boninsegno, presenetljivo Nerino Šubovo in Silvo Razstreseno, v moških vlogah, med katerimi je skoraj ni, ki bi po igralskem deležu posebej izstopala, ki pa je vsaki odmerjen pomemben člen v celotni galeriji likov, so nastopili:

Lidij Bogatec in Joško Lukeš kot inženir Jeger Petrovič Čerkun in Sergej Nikolajevič Ciganov, prvi živočni drugi umirjenega nastojen, to-đa ob ujetu v vrtnice ljubezenske opojnosti, Danilo Turk kot robati žu-pan Redoubrov, Dušan Jazbec kot njegov sin Griša, Rado Nakrst z nadrobno kreiranim mešancom Pa-

trijem vladnega komisarja Molinarija

Včeraj je novi vladni komisar Fur-lanije - Julijske krajine in tržaške prefekt dr. Vincenzo Molinari pri-šel s soprogo Delio, ob prevzemu nove dolžnosti sprejem, med katerim je tudi izmenjal z gosti voščila za bližnje praznike. Sprejema, ki je bil v sobanah tržaške prefekture, so se udeležili osebnosti političnega, go-spodarskega, kulturnega življenja, predstavniki civilne in vojaške obla-sti, člani konzularnega zbora, med katerimi je bil tudi generalni konzul SFRJ Ivan Renko, nekateri sloven-ski župani in številni drugi. Novemu vladnemu komisarju, ki je znan v Trstu, kjer je preživel dolgo vrsto let, so gostje želeli mnogo uspeha na novem, odgovornem mestu.

Pod režiserjevim vodstvom, a se-veda tudi z velikim osebnim igra-lskim pristopom, so igralci SSG u-spešno celotno galerijo imenitnih li-kov, ubranih v harmonijo celote. Naj na prvem mestu omenim Lidijo Kolodievovo in njeno poustavitel Nadežde Polikarpovne, ženskega li-kar, ki dobesedno dominira na sce-nalnem prostoru in se s svojo ču-stno in v potem Mirando Čaharje-vo v nežni in z bolečino oplenje-ni Ani Fjodorovni, Miro Sardočevu v aristokratski oblikovani Tatjani Nikolajevni Bogajevski, Zlato Rodo-skovo kot imenitno Pelagijo Pri-tikino, Bogdano Bratuzevo kot Li-di-jo Pavlovno, pa med ženskimi vlo-gami še mlado gospo služkinjo Sta-nislavo Boninsegno, presenetljivo Nerino Šubovo in Silvo Razstreseno, v moških vlogah, med katerimi je skoraj ni, ki bi po igralskem deležu posebej izstopala, ki pa je vsaki odmerjen pomemben člen v celotni galeriji likov, so nastopili:

Lidij Bogatec in Joško Lukeš kot inženir Jeger Petrovič Čerkun in Sergej Nikolajevič Ciganov, prvi živočni drugi umirjenega nastojen, to-đa ob ujetu v vrtnice ljubezenske opojnosti, Danilo Turk kot robati žu-pan Redoubrov, Dušan Jazbec kot njegov sin Griša, Rado Nakrst z nadrobno kreiranim mešancom Pa-

Včeraj je novi vladni komisar Fur-lanije - Julijske krajine in tržaške prefekt dr. Vincenzo Molinari pri-šel s soprogo Delio, ob prevzemu nove dolžnosti sprejem, med katerim je tudi izmenjal z gosti voščila za bližnje praznike. Sprejema, ki je bil v sobanah tržaške prefekture, so se udeležili osebnosti političnega, go-spodarskega, kulturnega življenja, predstavniki civilne in vojaške obla-sti, člani konzularnega zbora, med katerimi je bil tudi generalni konzul SFRJ Ivan Renko, nekateri sloven-ski župani in številni drugi. Novemu vladnemu komisarju, ki je znan v Trstu, kjer je preživel dolgo vrsto let, so gostje želeli mnogo uspeha na novem, odgovornem mestu.

V VČERAŠNJIH ZGODNJIH POPOLDANSKIH URAH

Požar uničil cvetličarno na Goldonijevem trgu 10

Veliko preplaha zaradi dima, ki je popolno-ma zatemnil vsa gornja stanovanja - Ma-terialna škoda znaša okrog 10 milijonov lir

Hud požar je včeraj popoldne uničil veliko in znano cvetličarno na Goldonijevem trgu 10, lasti Lidia Gerlija iz Ul. del Toro 2. Poleg precejšnje materialne škode so pla-meni in gost, dušiljv dim povzročili tudi veliko preplaha med stano-valci gornjih petih nadstropij po-slojpa, v katerem je Gerlijeva cvet-ličarna. Precej preplaha je bilo tu-di na cesti, pred cvetličarno, kjer se je po prvem uhajanju dima iz

trgovine, zbrala običajna gruča ra-dovednežev. Nenadoma je namreč v notranjosti cvetličarne, najbrž za-ridi koncentracije plinov in prevle-ke toplotne, nastala eksplozija, za-rami di katere se je raztreslo izlože-bno steklo. Iz bližnje pražarne kave Cremaffé so takoj obvestili gasil-ce, ki so prihiteli na kraj z dvema brigadama in premično lestvijo. Po treh urah trgeda dela je uspelo sku-pini dvajsetih gasilcev, ki so jim na-celovali osebno gasilski povelj-nik inž. Casabianca, podpoveljni Sgobisa ter podpolkovnika Lo Fo-deno in Jacovone, popolnoma pogasi-li požar ter odstranili vsako nevarnost na pogorišču. Kot rečeno, so imeli gasilci veliko dela tudi v gornjih nadstropjih. Gost dim je vdrl v vsa stanovanja, ter jih popolnoma zatemnil, zato so morali odpreti vsa vrata in okna, da so se dim in strupeni plini s pomočjo burje raz-redčili in izginili.

Vzroka požara še niso ugotovili. Gasilci sklepajo, da je plamene povzročilo uhajanje plinov, skoraj v celoti pa izključujejo možnost kratkega stika. Ugibanj je veliko, pravi vzroki pa bodo najbrž ostali skrivnostni. Uslužbenec cvetličarne, ki je ob 13. uri, kot običajno, za-prla trgovino, zatrjuje, da je bilo ob njenem odhodu vse v najboljšem redu. Približno pol ure kasneje je začel iz vseh špranj uhajati dim. Po eksploziji se je ogenj razplam-tel še z večjo silo najprej v spod-njih prostorih trgovine, nato še v zgornjem delu prodajalne, kjer so uradi in skladišče.

V prvem trenutku je v splošni zmedi marsikdo pomislil na najhu-je. Nekdo je celo telefoniral Rde-čemu križu, tako da so kmalu na-to pridrveli na Goldonijev trg kar tri rešilni avtomobili. Na srečo je bil njihov poseg odveč. Ostaja vse-akor precejšnja materialna škoda, ki jo ocenjujejo na deset milijonov lir.

Gasilci med obhlavljanjem zadnjih žarišč

slinom Savetličevim Golovastikovim Stane Sarešanin kot sleparki trgo-vec Pritikin, Anton Petje v mojstr-sko podani vlogi nesrečnega in ne-u-poštevanega meca Nadežde Polikar-povne, Aleksijski Pregar kot Droba-žev, Alojz Milič kot dektor Makarov, Silvij Kobal kot policijski načelnik, Stojan Colja kot študent Stepan Lu-kin, Stane Raztresen kot človek brez poklica-berač, Adrian Rustja kot paški fant Matvej Gogin, An-ton Kale kot Ivakin pa še Josip Šušteršič, Ferdo Kokošar, Enij Rein-hart, Stojan Sancin in Ludvik Za-ječ kot člani gasilske gube.

Funkcionalna v svoji preprostosti in stilizaciji scena Petra Pašica, ca-su in slogu ustrezni kostumi Boža-ne Jovanović, lepo soodstvena glasa Bojana Adamiča in čist prevod Jan-ka Modra.

Številno občinstvo je vse nasto-pajoče nagradilo na koncu za vr-sto lepih kreacij in za kolektivno igro, ki jo z večjo utesenostjo še morala pridobiti na intenzivnosti in sproščenosti, z dolgim aplavzom in številnimi šopki cvetja.

j. k.

V MALI DVORANI ROSSETTIIJA

Danes predstavitev knjige «Il Teatro sloveno»

V okviru gledaliških srečanj, ki jih prireja tržaško Stalno gledališče, bo drevi, ob 18. uri, v mali dvorani gledališča Rossetti predstavitev knjige «Il Teatro sloveno, storia an-tologica dalle origini ad oggi». Ne-dvomno gre za pomemben dogodek, saj predstavljata nova knjiga, ki jo je izdala založba Marsilio iz Be-netk, prvo tovrstno poudbo v Italiji in se uvršča v proces zbliževanja italijanskega naroda s kulturnim bo-gastvom Slovencev.

Knjigo so uredili Josip Tavčar, profesor in dramaturg ter predsed-nik upravnega sveta Stalnega slo-venskega gledališča v Trstu, Furio Bordov, gledališki in radijski re-izer ter Josip Koruza, univerzitetni profesor, kritik in literarni zgo-dovinar iz Ljubljane, ki je sestavil zgodovinske note.

Ob predstavitvi novega knjižnega dela bodo igralci italijanskega in slo-venskega gledališča prebrali nekaj tekstov.

Včeraj - danes

Danes, SOBOTA, 20. decembra SVETOZAR
Sonce vzide ob 7.42 in zatoné ob 16.23. — Dolžina dneva 8.41. — Lu-na vzide ob 18.43 in zatoné ob 8.47.
Jutri, NEDELJA, 21. decembra TOMAZ

Vreme včeraj: najvišja dnevna tem-peratura 1,8, najnižja 0,6 ob 19. uri 1,2 stopinje, zračni tlak 1017 naršara, veter severovzhodnik, burja, pihla s 46 km na uro, posamezni sunki do 80 km na uro, nebo jasno, vlaža 45-odstotna, morje razburkano, tem-peratura morja 10,9 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

Dne 19. decembra 1975 se je v Trstu rodilo 10 otrok, umrlo pa je 7 oseb.

UMRLI SO: 43-letni Angelo De Luca, 72-letna Berta Madrich por. Serio, 65-letna Romana Brandolin vd. Pelizzon, 64-letni Kristijan Tence, 64-letna Giuseppina Zizman por. Poboni, 80-letni Vittorio Zennaro, 42-letna Gianna Piccoli.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN

(Od 13. do 16. ure)
Pizzul - Cignola, Korzo Italia 14; Prendini, Ul. Tiziano Vecellio 24; Ser-ravallo, Trg Cavour 1.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

(Od 19.30 do 8.30)
All'Esculapio, Ul. Roma 15; INAM, Al. Camello, Drevovent XX. Se-ptembra 4; Alla Maddalena, Ul. dell'Istria 35.

ZDRAVSTVENA DEZURNA SLUŽBA

Nočna služba za zavarovance INAM in ENPAS od 22. do 7. ure, tel. šte. 732-627.

V predprazničnih in prazničnih dneh dneva in nočna služba deluje ne-prerogoma od 14. ure predprazni-čnega dne do 7. ure dneva po pra-znikih. To velja za zavarovance INAM - INADEL - ENPAS. Dnevni poziv na telefonski številki 68-441, nočni pa na številki 732-627.

LEKARNE V OKOLICI

Boljunc: tel. 228-124; Bazovica: tel. 226-165; Opčin: tel. 211-001; Prosek: tel. 225-141; Božje polje - Zgonik: tel. 225-596; Nabrežina: tel. 200-121; Se-sljani: tel. 209-197; Zavrje: tel. 213-137; Milje: tel. 271-124.

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
S.p.A.
TRST - ULICA F. FILZI 10 - ☎ 61-446

URADNI TECAJ BANKOVCEV

Ameriški dolar	690.—
Funt sterling	1390.—
Švicarski frank	261,50
Francoski frank	154,20
Nemška marka	260,75
Avstrijski šiling	37,30
Dinar: debeli	35,50
drobni	35,50

MENJALNICA vseh tujih valut

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE - TRST
Kulturni dom
30 let nepretrganega delovanja
MAKSIM GORKI
BARBARI
prizori iz okrajnega mesta

Prevod Janko Moder
Scena Petar Pašić
Kostumi Božana Jovanović
Glasba Bojan Adamič
Režija STEVO ŽIGON

Danes, 20. t.m., ob 20.30
abonma red B - prva sobota po premieri
Jutri, 21. t.m., ob 16. uri
abonma red C - prva nedelja po premieri

V ponedeljek, 22. t.m., ob 20.30
abonma red D - mladinski v sredo
V torek, 23. t.m., ob 20.30
abonma red E - mladinski v četrtek
V petek, 26. t.m., ob 16. uri
abonma red G - okoliški

PD VALENTIN VODNIK
DOLINA

vabi jutri, 21. t. m., v TORKLO na zadnji dan razstave slikarja Borisa Zuljana, ki bo odprta od 10. do 12. ure in od 15. do 19. ure.

Šolske vesti

Na znanstvenem in klasičnem liceju France Prešeren bodo jutri, 21. t.m., od 8. do 20. ure volitve v razredne svete, disciplinski svet in za dijaško predstavništvo v zavodski svet, na znanstvenem liceju pa tudi dopolnilne volitve za predstavništvo učnega osebja v zavodski svet.

Razna obvestila

SD POLET vabi vse kotalkarje in njihove starše na »kotalkarski večer« zružen z nagradjevanjem ZSSDI in prikazom diapozitivov.

Pridrjetve bo v športnem krož-ku SD Polet na Opčinah, Konkolska ul. 1, danes, ob 20. uri.

Vljudno vabljeni!

Razstave

Drevi ob 18. uri bo v galeriji «Il Tribbio» na Starem trgu - Piazza vecchia, odprl razstavo svojih del znani tržaški umetnik Gianni Brumati, ki bo dal na ogled kakih dvajset svojih novjših del. Glavna motivika je, seveda, Kras. Razstava bo traja-la do 17. januarja.

DRUGE VESTI NA ZADNJI STRANI

Mali oglasi

La Termoelettrica
ŠVEDSKO ELEKTRIČNO GRETJE
Vse najboljše
originalne firme
po neprekinjenih cenah.
TRST - UL. S. GIACOMO IN MONTE, 1
TEL. 744600

MIGLIORE: dobava in polaganje mo-quette, plastike in parketov, stru-ženje in lakiranje parketov ter razna popravila, ogled vzorcev in delavnic. — Opčine, Prosčeka 41. Cene zmerno. Telefon: 21.29.70 in 77.49.42. Pri nakupu moquette 10% popusta.

NOVI zastopnik
RENAULT
vsi na razpolago
F. ZAGARIA
Trst, Trg Sansovino 6
tel. 725-390
SERVIZ IN REZERVIRI DELL
Ul. Lazzaretto Vecchio 24
tel. 62853 - 4

</

PORABA ELEKTRIKE SE V JUGOSLAVIJI NAGLO VEČA

Že do konca tega stoletja bodo zgradili 20 A-central

Pred vojno le obilna milijarda kWh, letos že 42 milijard, konec stoletja pa skoraj 6-krat toliko, torej že 240 milijard kWh - Poleg klasičnih še A-centrale

Najprej kratka premisa: v razvitem svetu se poraba električne energije vsakih sedem - osem let podvoji. Takšen je današnji ritm razvoja. Nekatere države sledijo temu ritmu, druge zaostajajo. Ene imajo doma dovolj gospodarskih in energetskih virov, druge jih uvažajo. Posebej z naglo podražitvijo nafte se je v svetu upočasnila gradnja termičnih central na nafto in se posebno zadnje čase vedno več govori o atomskih centralah, za katere pa strokovnjaki še vedno trdijo, da niso še dokončno in popolnoma preverjene in v celoti varne, problem zase pa je »odpadni material«. Po tej premisi stopimo v Jugoslavijo, da se za trenutno ustavimo pri njenih zadnjih problemih in načrtih.

Predvsem je treba poudariti, da je Jugoslavija, ki je bogata najrazličnejših surovin, siromašna na energentiki. To se zdi sicer čudno, vendar je tako. Veliko jugoslovanskih vodnih tokov je bilo že izkoriščenih in preostaja ji še prav toliko, toda znano je, da se nobena ekonomija ne sme opirati izključno na eno vrsto energenke. Kar zadeva nafto in podzemeljski plin pa je Jugoslavija vsaj doslej bolj slabo oskrbljena in ji preostaja kot osnova energenke le že omenjena voda in premog. Zato ni nič čudnega, da so se v Beogradu, torej v zveznem merilu, opredelili za bolj pospešeno gradnjo atomskih central.

V krogih jugoslovanskega elektro-gospodarstva v Beogradu se je namreč zvedelo, da bodo v Jugoslaviji do konca tega stoletja postavili kakih dvajset jedrskih elektrarn s skupno zmogljivostjo okoli 20.000 megavatov. To pa je skoraj 150 procentov sedanje zmogljivosti vseh jugoslovanskih hidro in termocentral.

Razen prve jugoslovanske jedrske centrale, ki jo gradijo sedaj v Krškem in ki bo z zmogljivostjo skoraj 650 megavatov začela obratovati leta 1979, bodo že v prihodnjih štirih letih samo na področju SR Hrvaške začeli graditi še dve jedrski centrali, ki bosta znatno večji od krške, kajti prva bo imela zmogljivost 900, druga pa morda tudi 1000 megavatov. Strojovne komisije ter odbor za elektro-gospodarstvo SR Hrvaške bi morali, v kratkem določiti tudi lokacijo za prvo jedrsko centralo in sicer ali na otoku Vir pri Zadru ali pa pri vasi Prevala pri Ivanjici Gradu.

V uradnem dokumentu, o katerem bodo prihodnje dni razpravljali na zasedanju zastopnikov jugoslovanskega elektro-gospodarstva v Beogradu, se poudarja, da »analitične ocene dolgoročnega razvoja do leta 2000 kažejo, da se bo poraba električne energije Jugoslaviji pri primerjavi z današnjo, podvojila že do leta 1982-1983, do leta 1990 bo večja za trikrat in pol, do konca stoletja pa se bo povečala za šestkrat«.

Kot smo že prej omenili, se poraba električne energije vsakih sedem - osem let. To nam dokazuje-

jo tudi gornje napovedi. Pri tem pa velja dodati, da se poraba električne v Jugoslaviji naglo veča tudi zaradi dejstva, ker spada Jugoslavija med tiste dežele na svetu, kjer se gospodarstvo in ekonomska zmogljivost večata z izredno naglico. Mimogrede bomo povedali, da je jugoslovansko gospodarstvo skozi polnih sedemnajst let beležilo največji letni prirastek na svetu - nad 10 odst. na leto.

V zvezi s temi podatki in ugotovitvami naj nikogar ne začudi naslednji podatek: ob koncu stoletja bi morala proizvodnja elektrike v Jugoslaviji znašati že okoli 240 milijard kWh na leto. Tudi če ne upoštevamo dejstva, da je jugoslovanska proizvodnja elektrike tik pred zadnjo vojno znašala le 1 milijardo 240 milijonov kWh, nas tolikšna količina - 240 milijard kWh - preseneča ob dejstvu, da znaša letošnja proizvodnja elektrike v Jugoslaviji 42 milijard kWh, kar je veliko, vendar premalo, celo malo, kajti konkretno pride komaj 2000 kWh elektrike na prebivalca, ob koncu stoletja pa bi znašala proizvodnja in poraba 10.000 kWh elektrike na prebivalca, kar je zelo veliko, vendar pa še vedno manj kot znaša poraba elektrike na prebivalca že sedaj na Švedskem.

Spriču tako naglega naraščanja porabe električne energije in spriču že poudarjenih omejitev v razpoložljivih zalozah klasičnih energetskih virov - vode in premoga, nafte in plina - je povsem razumljivo, da je padla izbira na jedrske centrale, pa čeprav je tudi znano, da vsaj doslej Jugoslavija razpolaga z eni samim rudnikom jedrskega goriva, in da za sedaj Jugoslavija še nima zmogljivosti za plemenitenje atomskega goriva in bo za sedaj odvisna od dveh glavnih in celo edinih dobaviteljev jedrskega goriva, Sovjetske zveze oziroma ZDA.

Ko smo omenjali vire klasičnega goriva, smo omenili tudi premog. Glede premoga bi pravzaprav ne smeli trditi, da ga je v Jugoslaviji malo. Žal pa postane elektrika iz termičnih central na premog dokaj draga v primerjavi z elektriko iz hidrocentral. Toda poraba narašča in zato je treba zmogljivosti večati, pa čeprav bo električna energija draga kot je danes. Pri velikih kapacitetah, pri kompleksnih termičnih centralah, kakršna je ona, ki je v gradnji v Obrenovcu, pa postane proizvodnja vendarle veliko cenejša, pa čeprav gre za termično centralo. Velikan, ki nastaja v bližini Obrenovca, zares zasluži pozornost, saj gre za centralo, ki bo v desetih letih ali kaj več dajala morda že 25 milijard kWh elektrike na leto.

Kogar bi pot pripeljala na gradbišče termične elektrarne »Obrenovca«, bi se zares stežka znašel, kajti to je največje energetske gradbišče v Jugoslaviji. Na prostoru več kvadratnih kilometrov je enakoopno ogromno opreme, naprav, gradbenega materiala, možnega gradbenega lesa in ne-

verjetne količine orodja». To je razumljivo. Tu gradijo nove štiri agregate, katerih vsak bo imel zmogljivost nad 300 megavatov. Že doslej je tu centrala, ki dobavlja po 380-kilovatnem vodu elektriko Beogradu in drugim krajem.

Omenili smo gradbišče za štiri nove agregate. Kdaj bodo ti začeli obratovati? Pravijo, da bo sredi prihodnjega leta stopila v poskusno obratovanje zmogljivost tako imenovanega tretjega bloka, ki da bo še v istem letu proizvedel 600 milijonov kWh elektrike. Toliko o tretjem bloku. Hkrati pa je v gradnji tudi četrti blok, pa čeprav se za sedaj opazajo le njegove strukture, rekli bi raje skelet, montaža strojev in ostalega pa se bo začela spomladi in po računih načrtovalcev bo ta objekt začel obratovati konec leta 1977.

Ko bodo obratovali vsi prvi štiri

(Nadaljevanje na 8. strani)

RAZMIŠLJANJA OB POSLUŠANJU BURJE, KI ZAVIJA OKOLI VOGALOV

Zares hladno je bilo tedaj ko je vino zmrznilo v sodu

Nekaj primerjalnih beležk o nekdanjih zimah, ko je »drevje pokalo«, ko so mogli »čez Jadran z vozom«, ko je zima trajala polnih osem mesecev...

Predčetrnajstimi je proti večeru za nekaj ur sneg »pobelil« krasno planoto, kar je za naše kraje v tem letnem času nekaj nenavadnega. To govorijo konkretni podatki, ki jih bomo našli: Leta 396 pred Kristusom je do kaj debela plast snega prekrila »večno mesto« torej Rim za 40 dni. Dobrih tisoč let pozneje in sicer v zimi 763-764 je vso Evropo zajela izredna zima. Že v začetku oktobra so zmrznile vse reke in to v roku 24 ur.

Leto 822 je bila prav tako zelo hladna in dolga zima. Začela se je že konec avgusta in je trajala vse do maja. V tisti zimi so mogli preko mnogih evropskih velikih rek prevažati velike tovore po ledu. Leto 860 je južno Evropo zajela takšna zima, da je zmrznilo celo Jadransko morje. Kronike trdijo, da se je moglo čez Jadran z vozom.

Navajamo konkretne podatke in letnice, to se pravi, da so bile gornje zime v razdobju, ki ni tako oddaljeno od naše dobe in ki na razpolago tudi točne beležke. Vrh tega je to obdobje tudi obdobje »čizjemno tople klime na Zemlji«. Kako hude pa so bile šele zime v obdobju tako imenovane »male ledene dobe«, kot so meteorologi označili razdobje od 16. do začetka 19. stoletja. Začeli bomo z navajanjem posameznih kroničarjev začeti z zimo pred obilnimi 500 leti:

V zimi leta 1468-69 je južno Francijo zajel takšen mraz, da je zmrznilo vino po kletih in nekaj časa v Franciji vina niso prevažali v sodih, pač pa v kosih. Kot led. Vina niso merili s steklenicami, pač pa so ga sekali s sekirami in ga nato tajali.

Dolgo se je govorilo o zimi leta 1607-1608. Tega leta so zmrznile vse reke v Evropi, povsem ledeno je bilo Baltsko morje, podobno tudi Bodensko jezero. Veliko snega je padlo v Italiji, tako da je bila vsa Italija vsaj do Padove v enem samem snežnem in ledenem oklepu. V Španiji je bilo tako hladno, da je ostala živa le redka oljka. Vino je zmrznilo v sodih in kletih.

Strašna zima je morala biti tudi 1657-1658. Leti. Neki kronist iz tedanje dobe je opisal »potovanje na saneh iz Koeln do Hamburga« - v oktobru. Zima je bila tega leta zelo ostro in dolga. Padlo je neverjetno veliko snega. V Rimu je v tej zimi padlo toliko snega kot ga ni padlo več stoletij prej. Strašna je morala biti tudi zima leta 1708-1709, ki je Sredozemsko morje na več krajih polemilo. Zanimivost in le zime pri nas, ki so v zimski pariskih cerkva so v tej zimi omenili. Ker je snežilo z vetrom, je sneg prekril tudi line v zvonikih in oklenil v led zvonove, tako da zvonarji niso mogli zvoniti. Tiste zime je bilo tudi v mestih tako hladno in bedno, da je bil nekaj tednov »na nogah« le po en član družine, ki je skrbel za kuho in ogrevanje, ostali pa so tičali pod odejami, ker jih stanovanje ni moglo ogreti.

Kaže pa, da je bila doslej najhuja zima v Evropi zima v letu 1739-1740, seveda, kar se tiče zime, za katere imamo podatke. Mraz je tiste zime trajal nič manj kot osem mesecev, vse do sredi junija. Še v maju so bili v Nemčiji studenci zamrzli. V Leningradu so imeli več tednov zapored 40 stopinj pod ničlo.

Ena zadnjih res surovih zim je bila zima v letu 1805-1806. Tega leta so v tedanjem Petrogradu in sedanjem Leningradu postavili tramvajске tračnice čez Nevo, da so pospešili in olajšali mestni promet. Tračnice so, seveda, položili kar na led.

In tako smo prispeli že v našo dobo, v dvajseto stoletje, za kate-

«Mukarob ali »Prst božja« — Skala, ki moli visoko v zrak na tankem podstavku. Mati Priroda je pač ne prekosljiva. Pojav je iz jugozahodne dela Južnoafriške unije, kakih 350 km od Windhoeka

revije

Idrijski razgledi

Izšla je prva številka Idrijskih razgledov (1, 2), ki stopajo letos v dvajseto leto. Revija, ki si je zadala nalogo orisati življenje idrijsko - cerkljanskega področja, ki pa je pozneje zaobjela širše področje in problematiko, prinaša nekaj zanimivih prispevkov.

Predvsem je treba omeniti članek o sodobnem oblikovanju mestnega središča, ki ga je Janez Bizjak napisal o priliki razprave novega osmuka urbanističnega načrta za center Idrije. Avtor se ustavlja najprej pri pojasnjenju pojma urbanizma danes, ko mesta doživljajo krizo, pri kateri trpi predvsem človek, ki je avtomobilom in parkirščini za ljubo potisnjen v ozadje. Krizo moremo reševati le s spremembo v mišljenju. Na novo moramo analizirati in preveriti funkcije urbanih centrov ter jih priveriti k njihovu protumenu smislu, to je zbiranju ljudi ali, v modernih pojmi, mirnih con, združevanju sorodnih funkcij okoli že nakazanih jeder. Skratka, vrtni prednost človeku in avtomobil usmeriti na obvoznice, celo prepovedati ga v mestnem središču.

Vojko Božič se ustavlja pri podajanju strukturalne preoblikovanja idrijske občine in navaja pri tem zanimive tabele, katerih podatki jasno prikazujejo število prebivalstva, visoko stopnjo degradiracije in njenih vzrokov, kot so nizke naravni prirastek in visoki selitveni prirastek, upravljanje izobrazbe in zaposlenosti.

Prof. Ivan Hlača piše o varstvu narave in okolja, s posebnim poudarkom na tem, kako se človek, zaslepljen zaradi novih izumov, vedno bolj zanemarljivo o snovne zakone narave in z ekološkimi sredstvi, ki delujejo biološko, porušil kemijo ravnotežja. Seveda je tako zastrupljanje tal, preko dežja in izhlapevanja, vezano na onesnaženje zraka in vode. Vse pa se v dolgi verigi vede čez tla do karcinogenov, glavnih povzročiteljev raka na človeku.

Vprašanje obolenj in nezgod pri idrijskem rudniku obravnava Stanek Majnik, ki analizira zdravstvene probleme rudarjev od pričevanj Paracelsusa, preko Valvarzora in Finžgarja, do obnove in razširitve rudniških kapacitet po osvojitvi. Revija vsebuje še članka Janeza Jerana (Ob 30-letnici svobode na Cerkljanskem) in Lada Božiča (V mladih vrstah pred pol stoletjem). Sledijo še obvestila, poročila, recenzije in kritike.

Rodna gruda

(Letnik 22, šte. 11)

Izšla je 11. številka Rodne grude (revija za Slovence po svetu), ki v svojih člankih obravnava razna področja od gospodarskih do kulturnih novosti in zanimivosti v Sloveniji in tujini. Za to številko je odgovorni urednik Jože Prešern pripravil pogovor z Vido Tomšičem, predsednikom republiškega sveta za mednarodne odnose. Pogovor se je poročil ob priliki dneva republike in v njem Tomšičeva pripoveduje o svojem vstopu v KP, o tem, kako sta se od takrat njeno življenje in delo zila v eno, kako so jo obsodili na dolgoletno ječo, moža Toneta na ustreli. Beseda teče tudi o tem, kako izvaja svoje delo, kakšne so bile teze, ki jih je prikazala na mehiki mednarodni konferenci žensk, kako ocenjuje stike s slovenskimi izseljenci.

Revija objavlja dalje prispevke o kulturnih dejavnostih naših ljudi v Stuttgartu, Baden - Württembergu, v Švici, novice iz Slovenije pa tudi iz Kanade, Argentine, Švedske, srečanja, dejavnosti, pesmi in pisma.

Knjiga '75

Pri ZGP »Primorski tisk« in TOZ: Tiskarna »Jadran« v Kopru je izšla Knjiga '75, s pregledom novih publikacij slovenskih založb od 3.8. do 30.9.1975. Na svoji strani revija opozarja na pomen velike mednarodne knjižne razstave »Knjiga '75«, ki je bila letos v Moskvi in katere moto je bil »Knjiga v službi miru in napredka«. Poseben prostor daje revija knjigi »Bitka, kakor življenje dolgo«, ki jo je izdala Carlsbergova založba ob priliki 30-letnice osvoboditve in ki na podlagi 165 pričevanj opisuje prehodno pot Komunistične partije.

Sledi pregled knjižnih novosti, prevodov knjižnih napovedi, Hofmanov intervju z Benom Zupančičem ob izidu njegove knjige »Politični zapiski 1971-72« in na koncu še Razgledi, ki obsegajo vesti o Njeboševi nagradi Blažetu Konsekemu, o obisku romunskega pesnika R. Karmecija in o priznanju struškega zlatga venca Leopoldu Sedarju Senghorju.

I. P.

Horoskop

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Upoštevajte občutljivost svojega kolega. V čustvenih zadevah je vse odvisno od diplomatčnosti.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Skušajte premagati nezaupanje vase. Prijeten večer v družbi prijateljev. DVOJČKA (od 21.5. do 2.6.) Z dragoceno podporo se boste lotili nevalnežnega vprašanja. Načrti za bodočnost.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Dosegli boste dober uspeh v nekem poslu, toda prej si zagotovite usrezne garancije. Zauptaite svojemu do bremu nosu.

ELEKTRICNA RADIO VIZIJA

SOBOTA, 20. DECEMBRA 1975

ITALIJANSKA TELEVIZIJA PRVI KANAL

- 12.30 Poljudna znanost: ASPEKTI KUBE
- Tretje nadaljevanje oddaje, ki prikazuje sedanjo stvarnost na karibskem otoku, kjer se je prav te dni KP Kube prvič zbrala na svoj kongres
- 12.55 Komični filmi
- 13.25 Vremenska slika
- 13.30 DNEVNIK in Danes v parlamentu
- 14.10 Odprta šola oziroma Tedenska oddaja o vzgojnih problemih
- 17.00 DNEVNIK in Izžrebanje loterije
- 17.15 Program za najmlajše: Filmček z naslovom, Roka, polna ...
- 17.30 Risani film za otroke
- 17.40 Program za mladino: Kitara in jagot
- 18.30 Poljudna znanost: Monografije
- 18.55 Teden dni v parlamentu
- 19.20 Nabožna oddaja, Kronike dela in Vremenska slika
- 20.00 DNEVNIK
- 20.40 «(DI NUOVO) TANTE SCUSE»

Glasbeno - govorna prireditev, ki jo vodita Sandra Mondaini in Raimondo Vianello. Nocojšnja oddaja je nekako praznična oddaja, kajti če nekaj dni bo božič. In zato bosta Mondaini in Vianello odbovala in posredovala v glavnem božično motiviko, začeni z otroškimi zbori okoli božičnega drevesca, pa do nastopa božička in do že več ali manj klasičnih jastli.

Logično, da se bodo v program, ki mu dajata vsebino Sandra Mondaini in Raimondo Vianello, vmešali tudi razni drugi umetniki in akterji, n.p.r. običajni sepelekar, pa tudi mladi barist. A — Ž: DOGODEK, KAKO IN ZAKAJ? Rubrika A — Ž se ponovno zastavlja. Tudi sedaj bo vodil Luigi Locatelli ob sodelovanju Paola Belluccija. Gre za oddajo, ki je vzbujala pozornost italijanskega TV občinstva, kajti oddaja je po računih italijanske TV privabila pred mali ekran tudi deset in več milijonov gledalcev. Oddaja je pritegovala občinstvo zato, ker je obravnavala vedno aktualne dogodke iz življenja v Italiji in po navadi dokaj temeljito analizirala razne anomalije, pa čeprav ni nikoli dala svojega dokončnega zaključka in je raje prepuščala samim gledalcem, da si ustvarijo sodbo o tem in onem. V bistvu bo oddaja nadaljevala po starem tiru in bo torej najprej prikazala filmček o nekem dogodku, nato bo sledila razprava o njem ...

22.45 DNEVNIK in Vremenska slika

DRUGI KANAL

- 19.00 Tedenska športna oddaja Dribbling in Športni dnevniki
- 20.00 Profili ital. povojnih skladateljev
- LUCIANO CHAILLY
- Simfonijski orkester milanske RAI bo pod vodstvom Riccarda Chaillyja izvajal dve deli Luciana Chaillyja in sicer njegov Triptum št. 3 za violino in dva klavirja ter njegove Kontrapunkte
- 20.30 DNEVNIK
- 21.00 Portrait avtorja: PABLO CASALS
- 22.00 La squadra dei sortigieri: IL FANTASMA CAMBIA CASA

TV film z gornjim naslovom je režiral Claude Guillemin in je praktično prvi film iz vrste televizijskih filmov ali televizijskih epizod, v katerih ima glavno besedo tako imenovana »Squadra dei sortigieri«. Gre za skupino ljudi, ki sodelujejo s pariško policijo, vendar bi jih zamenjali na seznamu nameščenecv pariške policije. Policijske pa jih na pomoč vsakokrat, ko gre za reševanje problemov, ki so povezani z elementi magije in vraževerstva. Vodi to skupino policijski inspektor Paumier

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

- 9.30, 10.35 TV SOLA: Seminar, Izobraževalna oddaja, Komunistično gibanje v stari Jugoslaviji, Pravopis
- 11.35 SCHADDMING: SMUK ZA MOSKE, prenos do 13.15
- 17.20 Po belih in črnih tipkah, drugi del
- Druga oddaja govori o skladateljih Haendlu, J. C. Bachu ter Ph. E. Bachu. Iz njihovih del predstavljajo Andrej Jarc Haendlovo Ariojo z varijacijami in Harmonični kovčak za čembalo, Dina Slama tri dela J. S. Bacha, Janko Setine drugi preludi in fugo istega avtorja, Dubravka Tomšič prvi stavek iz Bachovega italijanskega koncerta. Ijubljanski RTV-orkester pa bo izvajal zadnji stavek iz Koncerta za čembalo Ph. E. Bacha
- 17.50 Obzorje
- 19.50 Tedenski znanjopolitični komentar
- 20.00 Mi smo mlada vojska Titova. Ob dnevu jugoslovanske ljudske armade.
- SPOMIN NA STOLICE
- Zadnje oktobra letos je jugoslovanski predsednik Tito obiskal majhno mestce v hribih pri Krunjci, zgodovinske Stoliče. Tu je bilo namreč pred 34 leti posvetovanje vrhovnega štaba Jugoslovanske ljudske armade. V oddaji, ki jo je pripravila beograjska televizija, bomo sledili pogovoru, ki ga je imel predsednik Tito z borci tega kraja
- 21.00 MODA ZA VAS
- 21.15 KOJAK, serijski film
- 22.05 TV DNEVNIK

KOPRSKA BARVNA TELEVIZIJA

- 18.30 Smučanje: SMUK ZA MOSKE, posnetek
- 19.30 Otroški kotiček
- 20.15 DNEVNIK
- 20.30 LEGENDA O RUDOLFU VALENTINU
- 21.30 Napoleonove ljubezni: Paoline
- 22.20 Na pragu sna, balet

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila, 7.05 Jutranja glasba; 11.35 Izbor iz tedenskih sporedov; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Program za mladino; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Lalo: »Spanka simfonija«; 19.10 Kulturni spomeniki: cerkev Sv. Ivana v Landedarski jami; 19.45 Pevska revija; 20.00 Sport; 20.55 Teden v Italiji; 20.50 Rado Bednarik: Novi orli plapolajo, drama, 21.30 Solist tedna.

KOPER

6.30, 7.30, 12.30, 14.30, 17.30, 18.30, 20.30 Poročila; 6.15 Glasba za dobro jutro; 7.40 Jutranja glasba; 8.35 Prijetna glasba; 9.00 Folklor; 10.00 Z nami je...; 10.45 Nasveti; 11.30 Orkester Martelli; 12.00 Glasba po željah; 13.35 Plošča dneva; 14.15 Pevski program; 14.35 Ital. pevski zbori; 15.45 Solisti in orkestri; 16.45 Pevski ansambel 17.00 Primorska in njeni ljudje; Med čuvarki meja; 17.15 Ansambel Lec Selmeco; 18.00 Vročih 100 kilovatov; 18.35 Domovina; 19.00 Prenos RT; 19.30 Glasbeni vikend; 22.00 Plesna glasba.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 19.00 Poročila; 6.30 Jutranja glasba;

gali. Zanimiv in prijeten večer za ljubitelje umetnosti.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Ognite se dokončno sporu z družbenim, od katerega bi utegnili imeti koristi. Srečne ure v prijetni družbi.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Bodite potrpežljivi, posebno v pogovorih. Vaše navdušenje bo kratkotrajno.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Intenzivna dejavnost na področju, ki vas zanima. Z razumevanjem boste dosegli vse.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Čakajo vas nepredvideni dogodki. Srečno naključje vam bo odprlo nove perspektive za bodočnost.

Občutek ponosa in veselja

Poseben pogovor za »Delo« s šefom kamboške države Norodom Sihanukom — »Vodstvo domačih zadev se m prepustil mladim revolucionarjem«

OD NASEGA POROČEVALCA

»Ko se bom zdaj vrnil v Phnom Penh, bodo vojniki naše ljudske vojske zagotovo že očistili celotno minirano področje v nekdanji kraljevski palači. Ko sem bil zadnjič v palači, so nekatere dele stavbe že očistili min, ki so jih podtaknili Lon Nolovi valpi pred pobegom, ponekod pa so bile še nevarne cone.« Je menil nekje proti koncu pogovora za Delo, ki mi ga je ljubezljivo naklonil v svoji rezidenca na Brionih šef kamboške države in predsednik nacionalne fronte Norodom Sihanuk.

Ko sem se zanimal, s kakšnim občutkom se je po zmagi osvobodilnih sil znova vrnil v prestolnico, je živahno odvrnil: »Bil je občutek ponosa in radosti, pa tudi miru, ki je vladal povsod. Toda še veliko bolj se mi je vtisnil v spomin oni mesec leta 1973, ko sem bil med vojno proti Lon Nolu en mesec na osvobojenem ozemlju pod ameriškim bombardiranjem...«

Ni šlo za državljansko vojno

— Že v času najnovejšega srečanja na alžirski konferenci leta 1973, ste mi rekli: Ko bo Nixon odšel iz Vietnama, bo avtomatično rešeno tudi vprašanje Laosa in Kamboče. So sedanje spremembe v Laosu in vaša zmaga potrditev tega?

»Vsekakor to velja za Laos. Kar pa se tiče Kamboče, je bistvo v tem, da smo mi sami rešili naše vprašanje še pred Vietnamiom. Z Lon Nolum je Nixon naredil presneto slabo investicijo. Obenem pa to, da so se izdajalci — po petih letih vojne — brez pogojno predali že štiri dni po odhodu Američanov, dokazuje, da nikakor ni šlo za državljansko vojno, kot so nekateri hoteli prikazati, ampak za boj kamboškega ljudstva proti ameriškim imperialistom.« Dodal je, da je ob ponovni vrnitvi iz Pekinga v Kambočjo skupaj z revolucionarnimi borci notranjega odpora s toliko večjim zadovoljstvom obudil skupne spomine na oni čas, ko je bil z njimi med borbo.

Zatem pa je značilno nadaljeval: »Voditelji dežele so me, takoj ko sem se zdaj vrnil, peljali po raznih predelih Kamboče in povsod sem videl, kako ljudje v miru spet zadovoljno delajo. Nekateri res niso bili v odporu proti Lon Nolu, a to tudi niso bili veliki izdajalci. Namesto da bi jih streljali, smo jih raje prevzgojili in jim rekli: delajte, kajti zdaj je potrebno skupno delo za obnovo dežele.«

Ko sva se dotaknila priznavanja za obnovitev razrušene Kamboče, je med drugim posebej naglasil ogromen napredek na področju kmetijstva, kar je bilo toliko boljše zaradi preskrbe živeža. Na vprašanje, če je torej grozila lakota, je odkimal: »Ne, vsaj zdaj po osvoboditvi ne več, zlasti ker smo zagotovili uspešno žetev s skoraj šestkratnim povečanjem namakalnega sistema

Pač pa smo organizirali prelivljanje iz Phnom Penha in drugih mest na deželo. Američani so namreč množično tam nagnetenega prebivalstva preskrbovali med vojno z letali po zračnem mostu, ko pa so okupatorji odšli, je nastala zagata s prehrano. Ljudje so smo torej poslali na deželo, v kmetijsko proizvodnjo. V naši novi družbi morajo vsi delati, država pa tudi za vse skrbi.«

Ko sem se ustavil pri postavitvi nove družbe v Kambočji, je Sihanuk navdušeno je razlagal, da je to v bistvu brezrazredna ali enorazredna družba. V naši novi družbi ne bo več niti revnih niti bogatih. Revni razumijo, to težko k viski, bogatim pa smo rekli: Očredite se luksuznim hišam in avtomobilom, bodite kot ostali. Tudi jaz imam samo tako in toliko kot drugi.«

Nova družba brez bankovcev

Ali je res, da poslej ne uporabljajo več denarja, sem se zagodil. »Zdaj res ne uporabljamo več bankovcev, ker nova družba noče favorizirati finančnih in komercialnih speculacij. Država skrbi za notranjo in zlasti zunanjo trgovino. Znotraj pravzaprav niti ne gre več za trgovino, ampak država vsaki skupnosti daje, kar potrebuje, seveda v okviru naših možnosti. Država ljudi prehranjuje in jih oblači. Če potrebujete zobno ščetko, prrijavite to svojemu odboru in država vam jo bo preskrbelo. Ko porabite eno milo, zaprosite lahko za drugo. Ostanek naše kmetijske in industrijske proizvodnje namenjamo za izvoz in to država prodaja, iz dohodka pa vzdržuje doma vse potrebe, na primer brezplačno zdravstveno varstvo ali brezplačno šolanje otrok.«

Sihanukovo poljasnevanje sem navezal na vprašanje o pravnih sprejetih novi ustavi Kamboče. Kaj je njeno bistvo?

»Nova ustava« uveljavlja prav to novo enorazredno družbo. V notranji ureditvi temelji na demokraciji, to je ljudski oblasti; prav tako imamo tudi parlament, ki ga zdaj imenujemo nacionalni kongres. V tem kongresu so predstavniki raznih delovnih skupin našega prebivalstva, na primer vajakov, kmetov, delavcev in drugih tudi verskih skupnosti in administracije. Imamo tudi predstavniki

ce ženske demokratične zveze. Navzven pa naša ustava zagotavlja neodvisnost in nevtralnost dežele, nevtrščnost Kamboče. V smislu našega pojmovanja nevtralnosti nčemo pripadati nobenemu vojaškemu bloku in ne dovoljujemo nobenih vojaških oporišč na svojem ozemlju. Podobno kot Jugoslavija se pristevamo v krog nevtrščnega gibanja v svetu.«

Dejavna nevtrščnost

Ko sva se podrobneje ustavila pri pojmu nevtrščnosti, je Sihanuk naglasil predvsem dva elementa te usmeritve: prvič, nenehen boj proti vsem imperialistom, proti kolonializmu in neokolonializmu z neomajno zahtevno po spoštovanju nacionalne suverenosti in ozemeljske nedotakljivosti; drugič pa prizadevanje za nov, bolj pravični ekonomski red v svetu, v katerem bi razvitejši podprli revne dežele v razvoju.

»Pri tem pa bi opozoril tudi na to, da so znotraj družine nevtrščnih nekatere dežele bogatejše in bolj razvite kot druge, da nekatere imajo petrolej in druge ne. Mi smo v načelu proti vsakemu prosjačenju pomoči, zlasti pri imperialistih, kajti nedosledno je pozivati na boj proti imperializmu, obenem pa stegovati roko za miloščino. Kamboča se hoče opirati predvsem na svoje lastne sile, na svoje lastno delo, kajti samo na ta način smo lahko neodvisni. Toda če je že govora o kakšni gospodarski pomoči, potem bi to morale iz solidarnosti delati predvsem dežele znotraj družine nevtrščnih. Jugoslavija nam je v tem pogledu vzgled, kar dela to nesebično.«

Ko sva se dotaknila vprašanja normaliziranja odnosov s sosednjo Tajsko, je Sihanuk menil, da je Tajsko med minulo vojno z Lon Nolum res služila Američanom za vojaško oporišče proti kamboškim osvobodilnim silam, vendar pa je ugotovil, da je zdaj v Tajski prišlo do premikov, da so ameriške vojaške sile v glavnem odšle iz Tajske in da so Siamci ponudili roko sprave znova osvobojeni Kamboči. »Mi to roko sprejemamo, čeprav se nismo pozabili ran iz preteklosti, toda gre samo za normalizacijo sosedstva dveh držav, ne pa še za ponovno vzpostavitev diplomatskih odnosov.« Tudi glede ZDA je menil, da so bile izkušnje prehude, da bi lahko že zdaj

vzpostavili diplomatske odnose; morda bo to sledilo čez nekaj let. O Sovjetski zvezi je rekel, da jih je med vojno razočarala, ker je od konca priznavala Lon Nolum režim. »Seveda gre pri tem za drugačen odnos, kot do ZDA.« Je ublažil, vendar priblil, da Sovjetski zvezi vsaj takoj še ne bodo dovolili odpreti ve leposlanstva v Phnom Penhu, čeprav sami v Moskvi vzdržujejo odpravnost poslov, to pa zaradi tamkašnjih kamboških študentov. »Tudi Francija ni bila vesela nacionalizacije našega gospodarstva in naše kulture, ker ima na obeh področjih svoje interese v Kambočji.« Obratno je bil poudaril, da bodo lahko takoj odprli veleposlanstvo v Phnom Penhu vsi zvezi prijatelji od prve ure, med katere šteje posebej Kitajsko in Jugoslavijo.

Čeprav se tudi OZN po njegovih besedah med Lon Nolum vladavini ni pošteno držala do Kamboče, je zdaj znova vodil kamboško delegacijo na zasedanju OZN in se pohvalil, da so ploskali njegovi vrtniki tudi mnogi nekdanji ameriški podpretniki. Vendar pa še do nadaljnjega ne bodo dovolili odpreti predstavništva OZN v Phnom Penhu.

Tito in Mao Ce Tung

Govoreč o notranjih problemih dežele, je na vprašanje, če sta se nekdanja vladarja iz Pekinga in vodstvo notranjega odporniškega gibanja složila v eno oblast, se je odločno zavzel, češ da sploh nikoli ni bilo dveh vlad, ene v emigraciji in ene znotraj dežele. »Poslej sem prepustil upravljanje notranjih zadev novim, mladim revolucionarnim silam, ki jim nekateri pravijo Rdeči Kmeti, tud v bistvu gre za člane iste kraljevske vlade. V Kambočji vlada popolna enotnost in reči moram, da mladi dobro delajo.«

Na vprašanje, v čem je potencialna skrivnost njegove politične magije, se je začel ljubezljivo smehljati: »Prav nobene skrivnosti ne poznam, razen te, da sem v službi države že od 19. leta in ker mi je zdaj že 54 let, sem si nabral nekaj izkušenj. Razen tega sem bil vselej do prijateljev prijatelj in do sovražnikov sovražnik, vselej sem bil v svojih dejanjih odkrit. Morda je v tem skrivnost mojega političnega dela. Vendar si nikakor ne mislim, da karkoli predstavljam v zgodovini. Nasprotno pa zelo cenim pomoč in prijateljstvo, ki so mi jo izkazovali nekateri veliki ljudje s dobne zgodovine, med katere štejem predvsem predsednika Tita in Mao Ce Tung.«

BOGDAN POGACNIK

Kako so Gruzinci častili naše pesnike

Podobnega ni moglo doživeti nikjer drugje na svetu. Takšna je soglasna ugotovitev skupine šestih slovenskih pesnikov, ki se mudi v ZSSR kot gost sovjetske pisateljske zveze in je dopotovala iz Tbilisija v Moskvo, se zvrhala na vtisov s svojega petdnevnega obiska v gostoljubni Gruziji. Predsnočnim so imeli slovenski poeete dveurni literarni večer za skupino študentov slovensčine in srbohrvaščine na filozofski fakulteti državne univerze Lomonosova na Leninskih gorah, takoj nato opolnoč pa so za dva dni odpotovali v Leningrad.

V skupini so Tone Pavček, Ciril Zlobec, Ivan Minatti, Janez Menart, Tone Kuntner in Marko Kravos. Prvotno je nameraval povzeti v ZSSR tudi Matej Bor, vendar je moral zaradi bolezni pot opustiti.

To je bil prvi skupinski obisk slovenskih pesnikov v Sovjetski zvezi. Ob koncu petdesetih let je bila na obisku v ZSSR skupina na jugoslovanskih književnikov, ki jo je vodil Oskar Davidovič in v kateri je bil tudi Tone Pavček. Po tistem pa takšnih srečanj ni bilo več. Gruzinsko prestolnico so izbrali za svoj sedanjí obisk zato,

ker Ljubljano in Tbilisí vežejo bratske vezi, ki so se zadnji čas še dokaj močno prepletale. Obojestranska želja pa je, da se še razširijo in tako omogočijo vsestransko spoznavanje pa seveda sodelovanje tako med prestolnicama kot narodoma obeh dežel, ki sta, kot včasih omenjajo, našla svoj prvi stik že v časih Jazovneva romana za zlatim ruhom.

Slovenski pesniki so poslali pred prihodom v ZSSR po pet svojih pesmi na pisateljsko zvezo v Moskvo, ki je posredovala Gruzincem ruske prevode s spremnimi opombami. Ko je minuli petek pesniška skupina prišla v Tbilisí, je bila prijetno presenečena. Ves tamkašnji tisk je natiskal v gruzinščini njihove pesmi, objavil njihove fotografije, predstavil svojim bralcem tudi njihove kratke življenjepisne. Potemkern so bili naši pesniki ob prihodu Gruzincem že znani, saj so vsakomur iz med njih objavljil v prevodu po dve do tri pesmi. To je bilo prvič, da so slovenski spisi zaavneli po gruzinsko.

Še isti dan so v TV studiju v Tbilisiju predčili pesniški recital, za katerem so gruzinški pesniki brali prevode slovenskih pesmi. Vsakdo iz slovenske skupine pa je prebral po eno svojo pesem, ki so jo nato TV poslušalci poslušali še v gruzinščini. Polurno oddajo so posredovali isti večer, v elitnem času od 19.30 do 20. ure.

Slovenski pesniki so med obiskom v Gruziji obiskali kolhoz Kahetajo, nedaleč od Tbilisija, kjer so jih sprejeli s tradicionalnim gruzinškim rogom vina. Literarni večer v kolhazu je bil doživljaj zase — ljudje so jih že poznali iz časopisov in TV, mnogi med njimi so znali njihove pesmi na pamet. Bil je po gruzinsko temperamenten večer.

Poseben močan vtis je na slovenske pesnike napravil literarni večer na inštitutu za tuje jezike v Tbilisiju, kjer jih je osebnopodpravljal rektor, že naš ljubljanski znanec, ki je bil spregovoril o Slovenci, o našem NOB, o slovenski poeziji. Dvorana inštituta je bila nato polna in kot rezultat tega srečanja velja omeniti tudi gruzinsko željo, da v prihodnje odpro na inštitutu katedro za slovensčino. Že prihodnje leto naj bi uvedli tečaj slovensčine, da bi tako v treh letih dobili prve pre-

vajalce. Eno izmed profesorov pa so zaprosili, naj pripravi vse potrebno za ustanovitev katedre. Nepozaben je bil nato večer v mali dvorani nacionalnega gledališča Sote Rustavelija, koder se je zbrala kulturniška smetana na gruzinske prestolnice. Predsednik gruzinskih pisateljev Grigor Atišidze je predstavil slovensko poezijo, po recitalu pa je sledil koncert svetlega gruzinskega otroškega zbora.

Na zaključnem sprejemu so bili vsi mestni funkcionarji, na čelu s partiskim sekretarjem, ki je na pamet recital Mi-nattijev »Nekoga moraš imeti rada«, prilegnili pa so mu še drugi, prav tako z recitiranjem celih odlomkov iz slovenske poezije.

Vrhunec je sledil na koncu. Dan pred odhodom so dali skupini slovenskih pesnikov v roke drobno knjižico, v kateri so bili na 48 straneh natiskani prevodi 32 njihovih pesmi, po pet od vsakega navzočega in dve Borovi: »Srečanja« in »Črni možek«. Potemkern je Gruzincem uspelo nekaj neverjetnega:

gleda v štirih dneh obiska slovenskih poetov so napisali knjižico pesmi, ki je hkrati prvi prevod slovenske poezije v gruzinščino. Kaj takšnega, to je mogoče reči, ne bi mogli doživeti nikjer drugje, kar nedvomno kaže na veliko gruzinsko željo, da se čim bolj seznanijo s slovenskim pesniškim ustvarjanjem.

Slovenci pa so s svoje strani obljubili prevesti čim več gruzinske poezije. Tone Pavček je prišel v Tbilisí s svojim prevodom »Viteza v tigrovi koži«. Sote Rustavelija je žepu in je bil zavoljo tega navdušen sprejet. A marsikaj ostaja še za prejavljanje in Gruzinci so obljubili, da bodo v desetih dneh poslali v Ljubljano svojo poezijo z ruskimi prevodi in potrebnimi opombami. Slovenski pesniki obetajo prirediti v Ljubljani tudi večer gruzinske poezije, da bi jo tako čimbolj predstavili našim ljudem. Velika pot spoznavanja in zblizevanja obeh narodov pod Julijci in pod Kavkazom se je torej uspešno začela.

TIT DOBERŠEK

Okence v svet

Odločujoča letala

V vojaškem razmerju sil na Blžnjem vzhodu ima letalstvo odločilno vlogo — Prednost še na strani Izraela

Večino območja Blžnjega vzhoda pokriva devet arabskih držav (Sirija, Saudska Arabija, Libija, Libanon, Jordanija, Iran, Irak in Egipt) in Izrael. Njihova skupna površina je 6.631.359 km². To je ogromno prostranstvo, na katerem je največ pušav, ki so z vojaškega vidika še posebno pomembne. Na vsem tem območju živi 95 milijonov prebivalcev, od tega v Izraelu 3.150.000. Na tem prostoru je zbrane toliko sodobne oborožitve in vojaške opreme, da jo je po razdiralni moči mogoče primerjati s tisto v vietnamski vojni.

Med omenjenimi državami so glede oborožitve v primeru z drugimi na prvem mestu Izrael, Egipt in Sirija. Opremljene so z zelo sodobnim orožjem oziroma vojaško tehniko, ki sta jo izdelali dve si. li velikani — ZDA in Sovjetska zveza. Prehajanje dobave orožja in vojaške opreme Egiptu iz Sovjetske zveze je v določenem smislu dalo prednost izraelskim oboroženim silam, ki so tako rekoč opremljene s predznanjem modelom vseh vrst najodobnejšega orožja. Od letal in rakete do tankov ameriške izdelave. Toda sirske vojaške sile, ki jih še naprej oskrbuje je Sovjetska zveza z najso-dobnejšo oborožitvijo, skoraj ne zaostaja za izraelskimi. ZDA pa poleg dobave orožja dajejo Izraelu tudi veliko denarja za razvoj in proizvodnjo lastnega orožja in druge vojaške opreme. Za

umik z naftnih polj na Sirijo in Izrael v naslednjih petih letih od ZDA vsako leto prejema okoli 350 milijonov dolarjev.

V pisarnem arzenalu orožja ima prednostno mesto letalstvo. Veliko vlogo igra v oboroženih silah arabskih držav, zlasti pa v izraelski vojski. Nedavno sta ZDA in Izrael dosegla sporazum o dobavi sto taktičnih raket s domestom 112 kilometrov. Dobra zasluga tudi rakete zemlja-zemlja s domestom 450 kilometrov. Poleg tega si Izrael prizadeva, da bi dobil tudi rakete z domestom 200 kilometrov. Gre za rakete tipa »pershing«, ki lahko posejajo s sabo tudi jedrski naboji. V naslednjem letu, predvidevajo v Izraelu, bo izraelska vojska dobila tudi bojno letalo F-15.

To je letalo z velikimi bojnimi učinki, ameriške izdelave.

Težko je 18 ton (5 ton goriva, 5,4 tone oborožitve), hitrost letenja 2.800 kilometrov na uro. Pri polietu dosega velike višine (31.270 metrov). V višino tri tisoč metrov se vzpne v 27,6 sekunde. Do zdaj je imelo rekord pri vzpenjanju sovjetsko bojno letalo MIG-25, ki se je v 243 sekundah vzpelo 30.000 metrov visoko.

Izraelski piloti letijo v 150 bojnih letalih tipa phantom II, 25 mirafingh, 130, skyhawk AE/4 in v približno dvesto letalih tipa kfir, ki pa so še le naročena. Skupno ima Izrael na voljo 400 do 500 bojnih letal. Ker bo naslednje leto dobil še 200 letal, se to število povzpne na 700 najso-dobnejše opremljenih letal s velikimi tehničnimi in taktičnimi možnostmi.

Sirija ima 200 bojnih letal tipa MIG-21 MF, okoli 60 MIG-17 in okoli 30 nadzvoč-

nih letal lovcev-bombnikov SU-7. Skupno ima Sirija okoli 300 do 400 letal sovjetske proizvodnje. Poleg te vrste letalstva so sirske zračne sile opremljene z nekaj letali vrhunske kvalitete. To so super-sopronična letala MIG-23 in MIG-25 sovjetske proizvodnje.

Ti tipi bojnega letalstva so namenjeni za opravljanje več bojnih nalog: za boj in prestraziranje nasprotnikov letal na velikih višinah ter za uničevanje ciljev na zemlji. MIG-25 je poleg drugega oborožen z raketami tipa AW zrak-zrak z domestom 8 kilometrov.

Egipt ima 108 najnovejših in še okoli 200 nekaj starejših letal lovcev tipa MIG-21, potem 100 letal SU-7, 100 letal MIG-17 in 25 letal bombnikov tipa TU-16. Skupaj ima Egipt na voljo od 500 do 600 bojnih letal sovjetske izdelave. V primeru z Izraelom in Sirijo pa ima Egipt določeno število letal nekoliko starejše proizvodnje, letal, ki ne bodo dolgo uporabna. Te tri države imajo skupaj okoli 1500 bojnih letal, kolikor jih je približno imela Hitlerjeva armada na začetku druge svetovne vojne. Razlika je le v tem, da so današnje tehnične in taktične možnosti bojnega letala daleč večje od tistih pred 35 leti.

Toda če na zadnjo gledamo iz različnih strani, pa ima prednost v bojnem letalstvu in drugi vrsti orožja

glede na Sirijo in Egipt še vedno Izrael. Izrael že zdaj razpolaga z večjim številom sodobnega bojnega letalstva, glede na doseženi sporazum pa čaka še na dobavo 200 letal lovcev-bombnikov tipa kfir domače izdelave.

Glede na drugo orožje je življenjska doba bojnega letala sorazmerno kratka. Saj to letalo hitro zastareva. Tako letalo sovjetske izdelave tipa MIG-19 postopoma izločajo iz oborožitve in ga več ne izdelujejo. Nadomestilo ga je mnogo boljše lovsko letalo, MIG-21 oziroma MIG-25. Prav zdaj ZDA pripravljajo za svoje oboroženje sile novo bojno letalo tipa A-10. Črka A je okrajšava besede ataka (napad). To je že deseto letalo zapored, s katerimi so se po drugi svetovni vojni oboroževale ameriške armade, namenjeno pa je jušnim nalogam. Sovjetska bojna letala tipa TU-16 in TU-22 imajo velike bojne sposobnosti. Letalo tipa TU-22 je srednji bombnik z nadzvočno hitrostjo. Njegovo glavno orožje so vošeni raketi izstrelki z velikim domestom. Navrečja hitrost tega letala je 2300 kilometrov na uro.

Očitno je torej, da je del najso-dobnejših tipov bojne letalstva skoncentriran na Blžnjem vzhodu. Vsekakor pa bo imela prednost tista stran, ki bo poleg tehničnih sposobnosti svojih letal imela tudi izurjene zračne enote.

Razpotja ob žitu

Kakšne sorte orožje je hrana?

Ozadje velike ameriško-sovjetske kupčije z žitom

Od našega newyorškega dopisnika

NEW YORK, decembra — Ko so ob koncu pretega decembrskega tedna začele krožiti vesti o novem zastopu pri veliki ameriški prodaji žita Sovjetski zvezi, so cene pšenice in soje na borzi v Chicagu pričele hipoma strmoglavo padati.

Novica, ki so jo sporočili v Washingtonu, je oznanjala, da je sovjetski partner dal vedeti, da po novem letu ne bo več plačeval prevoza žita z ameriškimi ladjami po cenah, ki so bile višje od tistih, ki veljajo na trgu. Kot je znano, so Sovjeti, potem ko so newyorški pristaniki delavci septembra odklonili nakladanje žita, namenjenga v črnomorska pristanišča, privolili, da tretjino dogovorjene količine žita, ki ga je bilo sicer 13 milijonov ton, prepeljejo ameriške ladje, in sicer po ceni 16 dolarjev za tono, četudi so bile prevoznike cene tedaj okoli 10 dolarjev za tono. Dogovor jim je, seveda, omogočal, da v času prevoza ne plačujejo več kot 16 dolarjev, tudi če bi prevoznike tarife presegle to ceno. Toda velikanski presežek ponudbe na trgu ladijskega prevoznika je jasno kazal, da je ta možnost komajda verjetna. Trdijo, da ameriške ladje zaradi dragih storitev sploh ne morejo sodelovati v kupčiji, pri kateri se tona žita od atlantskih obal do črnomorskih pristanikov prevaža za približno 10 dolarjev na tono. Ameriški funkcionarji niso skrivali nenadnega presenečenja ob najnovejšem sovjetskem predlogu, da bodo

prevoze preostalih količin žita po novem letu plačevali kar po tržnih cenah. Ker so sovjetsko žetev ocenili na približno 137 milijonov ton, kar je najslabša letina v zadnjem desetletju in znatno nižja od načrtovanih 210 milijonov ton, kolikor žita potrebujejo v Sovjetski zvezi, ti funkcionarji niso prikrivali, da so bili trdno prepričani, da bo sovjetski partner v takšnem položaju privolil v vse pogoje. »Najnovejši sovjetski predlog je popolnoma nesprejemljiv,« je ob tem izjavilo ministrstvo za trgovino v Washingtonu.

Bliskovito reakcijo na borzi v Chicagu je spremljala enako hitra reakcija sindikata pristanških delavcev — učinkovito orožje ameriške politike. Pred tremi leti so odklonili nakladanje žita za Sovjetsko zvezo samo zato, ker so ti nakupi dvignili ceno hrane na ameriškem trgu, septembra pa so zavrnili nakladanje, ker tržna cena prevoza ni odtehtala stroškov ameriškega brodarstva. Sindikat pristanških delavcev je takoj sporočil, da ne bo nakladal ladij z žitom, če Sovjetska zveza ne bo plačevala prevozov po ceni 16 dolarjev za tono.

Od dogovorjenih 13 milijonov ton so doslej odposlali le štiri ali pet milijonov.

Funkcionarji ministrstva za trgovino so sporočili, da bodo o tem vprašanju konec meseca v Washingtonu nadaljevali pogajanja s sovjetskimi partnerji.

Kakšne adute imajo v ZSSR?

Ce nam niso znani sovjetski razlogi, je, seveda, zelo težko napovedati

izid. Ameriški analitiki se brez posebnega uspeha trudijo odkriti, kakšne adute imajo Sovjeti, saj tak zapletljivi spravlja v nevarnost celotno veliko kupčijo z žitom. Predstavniki ministrstva za trgovino je nikalno odgovoril na brutalno odkrito vprašanje, ali so se Sovjeti pri pogajanjih obnašali, kot da je nekdo drug v skripih. Toda prav to je tisto, kar najbolj preseneča ameriške napovedi: kako neki je mogoče, da si nekdo, ki nima dovolj hrane, upa odkloniti ameriške pogoje?

Odgovor bodo te dni prav mrzlično iskali, kajti ob letošnjem izvoznem iztržku od hrane v približnem znesku 22 milijard dolarjev, kar je le nekaj manj kot lani, v ZDA narašča prepričanje, da bi v naslednjih letih prav hrano lahko in morali uporabiti kot glavno orožje ameriške zunanje politike. Nekateri komentatorji ob tem evforično poudarjajo, da je prav hrana lahko »končno orožje« v svetovni politiki in da s pomočjo nje lahko dosežejo to, česar niso mogli z vietnamsko vojno. Razprave, ki se o tem vprašanju vrstijo, vodijo do naslednjega sklepa: »Sploh ni vprašanje, ali je hrana orožje, temveč gre za to, kako jo uporabiti.«

V tej povezavi postaja sovjetski korak še posebej neugoden. Tudi čas ni pravišnji: dokler bo v Parizu petakala konferenca o energiji in surovini, naj bi vsaj to področje preizkušanja moči hrane v svetovni politiki ostalo mirno.

Ameriški kmetijci odpirajo vsa vrata

Seveda ni nikarkršna skrivnost, da so ZDA doslej uporabljale hrano kot

orožje v svoji zunanji politiki. Ko se je minister za kmetijstvo Earl Butz vrnil s turneje po osmih državah, je dejal, da si ameriški veleposlaniki po vsem svetu najbolj želijo obiskov visokih funkcionarjev kmetijskega ministrstva, ker jim to menda odpira vrata kabinetov šefov držav, v katerih so akreditirani. Ne skrivajo, da je bil v načrtu letnih prodaj pet do šest milijonov ton žita Sovjetski zvezi eden stranskih razlogov tudi, da pridejo do nafte, ki bi bila cenejša od tiste na trgu, da bi tako — če je le mogoče — povzročili prepad v skupini naftnih dežel. »Količine niso pomembne, to je le približno toliko, kolikor porabi Finska,« je dejal neki ameriški funkcionar, toda očitno je, da bi ameriška administracija imela za izreden uspeh, če bi tako lahko pričeli gristi OPEC. Toda, prihajajo vesti, da po sklenitvi sporazuma o žitu v ZDA ni prišla niti kapljica sovjetske nafte. Nedavno obljubo, da bodo Japonci v naslednjih treh letih poslali 14 milijonov ton žita, je spremljal pritisk, naj ta dežela zniža trgovinske pregrade za ameriški izvoz, vendar niso objavili, kaj so dosegli s tem pritiskom. Rahljanje gospodarskih vezí med Poljsko in Sovjetsko zvezo naj bi bil — kot tukaj odkrito priznavajo — eden od ciljev dogovora, po katerem bodo Američani v naslednjih petih letih Poljski pošiljali 2,5 milijona ton žita.

Zdi se, da s spekulativnim povečanjem ameriškega izvoza hrane narašča tudi prepričanje, da bi to lahko še učinkoviteje uporabili kot orožje politike v lačnem svetu. V zadnjem desetletju se je ameriški izvoz hrane povečal za enajstkrat. Zaloga žita v ZDA (31 milijonov ton) se približujejo polovici svetovnih zalog. Na svetovni trg odhaja okoli 60 odstotkov ameriške proizvodnje pšenice in riža, okoli 50 odstotkov pridelka soje in 20 odstotkov koruze. Letna bilanca menjave na področju hrane prinaša skoraj 13 milijard dolarjev prebitka, s tem pa ZDA pokriva naraščajoči primanjkljaj na drugih področjih trgovinske menjave in dosega nenehne presežke okoli milijardo dolarjev na mesec. Vzporedno s tem narašča število zagovornikov tesnejše povezave prodaje hrane s političnimi pogoji. Te zahteve gredo od ameriškega ministra za kmetijstvo do predsednika. Glasilo ameriških poslovnih krogov »Business Week« piše, da je »predsednik Ford popolnoma prepričan v moč hrane. Pa tudi ameriški državni sekretar za zunanje zadeve — če navedemo izjavo enega njegovih pomočnikov — »jasno vidi, kolikšno moč mu omogočajo naše zaloge hrane.«

Ameriške razprave o uporabi hrane v svetovni politiki se gibljejo predvsem okoli vprašanja morale in učinkovitosti.

Pri tem je tudi nekaj ironije, kajti za cenitev moralne plati te zadeve uporabljajo oceno, ki jo je dala CIA. Menda je prav ta obveščevalna agencija ugotovila, da se bodo »ZDA v obdobju pomanjkanja hrane srečale s težavnim nalogom, kako razdeliti hrano med kupce, ki lahko plačajo, in lačnim delom sveta, ki nima denarja. Pri tem navajajo tudi reakcijo iz tujine. »Na Japonskem so,« trdijo te ocene, »množice že živeli od riža in bi torej lahko tudi v prihodnje. Nekateri ameriški ocenjevalci menijo, da si bodo ZDA s takšno politiko v svetu ustvarile več sovražnikov, kot pa pridobile prijateljev.

Toda očitno je moralna plat zadeve zgolj retorični del teh razprav. Kajti če drži, da se je z obsežnimi in dogovorjenimi prodajami hrane Sovjetski zvezi, Japonci, Poljski in drugim pravzaprav pričela oblikovati ameriška zunanjetrgovinska politika na tem področju — in to je nekaj, česar ta dežela še ni imela — potem je vprašanje izbire med tistimi, ki lahko plačujejo, in tistimi, ki so lačni,

KOSOVSKA TELEVIZIJA

Lastna hiša

Novi TV studio v Prištini oddaja v albansčini, srbohrvaščini in turščini

PRIŠTINA, decembra — S prvim pozdravom napovedoval v albansčini in madžarsčini iz lastnih televizijskih studij smo tik pred uvedbo republike dobili zaključeno jugoslovansko televizijsko družino. Z osmimi studiji oziroma osmimi televizijskimi programi, kot je pač jugoslovanskih republik in pokrajin. Tako tečejo novostarski in prištinski televizijski prvi dnevi in sledijo samo pred kratkim obiskali.

Tisto, da so prištinski televizijski s svojim programom pravkar stopili iz plemic, ne bo držalo, bolj kot na trditve, je, da so otroci, ki so prvič stopili na lastne noge. Televizija Beograd je namreč že pred leti uvedla nekaj oddaj v albanskem jeziku, namenjenih večjemu delu kosovskega prebivalstva. ki pa so jo ob pomoči beograjskih televizijskih učiteljev pripravljali kosovski novinarji in tehničarji osebje. Z lanskim novim letom pa je ta kosovska redakcija v Beogradu začela pripravljati svoj, vendar skromen program. Vzporedno z njegovim izpolnjevanjem pa so v Prištini pripravljali televizij studio.

Prva oddaja

»In tako smo 26. novembra prvič pozdravili svoje gledalce iz Prištine. Za prvi dan smo jim pripravili kar 10 ur programa, od tega dva neposredna prenosa, dokumentarni film o obisku predsednika Tita na Kosovu, prvi dnevnik v albansčini, pa še dve informativni oddaji v srbohrvaščini in turščini.« priporočila Djeval Juniku, pomočnik direktorja prištinske televizije. »Tako je bil prvi najbolj naporen dan, z obilnim programom in kalpak s procesijo mero trene in s kakšno napako. Sicer pa bomo imeli program vsak dan približno po dve uri le ob ponedelkih ne bomo oddajali. Približno polovica naših oddaj po političnem formativne narave, druga polovica pa zabavna in poučna«.

Kosovska televizija je posebnost po tem, da oddaja v treh jezikih. Vsak dan ob pol osmih lahko gledalci gledajo dnevnik v albansčini; podobna informativna oddaja, ki pa obravnava predvsem dogodke Kosova in traja okrog 20 minut, pa je vsak drugi dan izmenično v srbohrvaščini in turščini. Gleda na velikost nacionalnih skupin je seveda albanščina skoraj obilnejša, vendar imajo poleg omenjenih skupin v treh dneh jezikov tudi druge, predvsem izobraževalne oddaje.

Do zdaj so prebivalci Kosova gledali prvi in drugi

(ponekod nekoliko slabše) beograjski program, kar bo mogoče gledati tudi poslej, vendar le v času, ko ne bo prištinskega programa. Slednjega bodo oddajali na VHF, na UHF pa prvi beograjski program. Kosovo ima dva prejemnika, drugega pravzaprav dokončujejo, in po tej bo po vsej pokrajini mogoče gledati dva tehnično kvalitetna programa.

Na Kosovu imajo danes 52.000 televizijskih naročnikov (ki ne plačujejo tolkila kot pri nas, temveč skupaj za radio in televizijo le 35 din), vendar pa poznavatelji na prištinski televiziji zatrjujejo, da bo zaradi njihovega studia, posebej pa še zaradi naglega ekonomskega razvoja na Kosovu kmalu 100.000 družin s televizijskimi sprejemniki.

Želje in načrti

»Dzadaj smo bili zadovoljni, če smo sploh uspeli pripraviti kako televizijsko oddajo. Po novem so naše želje in načrti povsem drugačiji: moramo vsebinsko in tehnično kvaliteto naših oddaj, ki je povedal naš kolega Božo Brudari, ki je kot kratkočasnik zapustil Slovenijo in se skupaj s svojimi otroci počuti kot pravi Prištinec. Po dveh letih letih dela na radiu je preselil na televizijo, ker je pomočnik urednika srbohrvaškega programa. Tudi on je eden tistih kadrov, ki jih je nova televizija »ukradla«.

»Če le po prvih dneh kaj kritike? Seveda je, da pravzaprav ne veliko. Smo v zelo težkem položaju. Gledalci imajo določene kriterije, ki so ga dobili ob spremljanju beograjskega programa. In tako se ne zavedajo, da smo mi začeli in da bi nas zato morali soditi manj strogo. Tako nam na primer ne morejo odpustiti nekaterih značilnih začimskih naok, ki smo jih vsi oproščali in drugim televizijskim centrom pred leti.«

Po željah in načrtih Kosovskih televizijev naj bi ob pomoči drugih studijev do 1980 leta razširili svoj program na pet ur dnevno

BORIS LEEIC

Elektrificirana „slovenika“

Prihodni teden, 26. decembra, bo iz Maribora pripeljal v Koper prvi električni vlak

KOPER, 17. dec. — Dela pri elektrifikaciji koprške proge so te dni že skorajda povsem pri koncu, tako da bo že prihodnji teden mogel pripeljati v Koper prvi električni vlak. Ta pomembni dogodek bodo tu proslavili v petek, 26. decembra, ko bo na koprsko železniško postajo prispela nova in priložnostno primer- no okrašena kompozicija iz Maribora. Hkrati bo električni vlak odšel tudi v nasprotni smeri, saj ne gre samo za koprsko progo, ampak bo s tem dokončno zaključena elektrifikacija železne »slovenike«, ene najpomembnejših magistral našega železniškega omrežja.

Hkrati z napeljevanjem elektrike na 34 kilometrov dolgem odseku od Kozine do Kopra so uredili tudi napajalno postajo v Rižani ter izogibalnice pri Hra- stovljah, Črmočistih in pri Rižani Računajo, da se bo s tem prostost proge povečala za okoli 40 odstotkov. ko pa bodo prihodnje leto koprsko železnico še avtomatizirali, bo prostost se enkrat večja od sedanjega. Seveda ni treba posebej poudarjati, kaj bo to pomenilo za razvoj Luke, saj je zdaj zaradi velikega tovornega prometa ta odsek že močno preobremenjen. Že prihodnje leto pa bodo v Koprki tudi podaljšali tiri do bližine mestnega jedra, kjer namenjajo postaviti novo železniško postajo, v njeni okolici pa bo počasi zrastle velik potniški terminal z avtobusnim postajališčem, poslovnim hotelom, parkirno hišo in podobnim.

BORIS JEZ

RAZSTAVA »PROMET NA SLOVENSKEM«

Tlačani na cestah

Štiristo let ljubljanskega predora — Kmečki upori zaradi trgovine in prometa — Bi Krpan prestavil avtomobil?

LJUBLJANA, decembra — Malo verjetno, da kje misli na trgovino, ko izreče besedo promet. Misli na mestna križišča ob uri, ko ljudje odhajajo v službo ali iz nje, na kolone, na nesreče in na slab zrak. Kajti promet, to je danes avto, in ali veste, da »statistika razpolaga s podatkom, po katerem je razmerje med lastniki avtomobilov, ki avto rabijo in lastniki avtomobilov, ki so to zato, da se bahajo, ena proti štiri?« pravi ing. arh. Branko Simčič, urbanist, ki si kljub temu, da je upokojen, še vedno zelo živahno in glasno prizadeva okrog prometnih problemov našega mesta. Zdjaj kot predstavnik v republiški skupnosti za varstvo okolja.

Razstavo Promet na Slovenskem med 17. in 19. stoletjem, ki jo je pripravil grafični kabinet Narodnega muzeja v Ljubljani, je resda sama »likovno uredila«, a teme, ki bi bila bolj po njegovem srcu, bi prav gotovo ne našla.

»Grafičnih slikovnih virov, ki bi nam pomagali, kako in kod je potekal promet po slovenskih deželah v preteklih stoletjih, ko se ni bilo prometnih sredstev,« kakršna poznamo danes, ni prav obilno, prav v katalogu, ki je izšel ob razstavi. Grozdana Kozakova, kustosinja, »O cestah in objektih, povezanih s prometom, kot so bili mostovi, mitnice in poštnice po

staje, so slikovni viri še skromnejši in edina cesta, ki je bila tako pomembna, da ji je Valvasor posvetil kar tri upodobitve, je bila ljubljanska cesta s predorom na vrhu, ker je predstavljala tedaj eno največjih čudev Evrope.«

Prav ta štiri stoletja stari predor, »za katerega je zimska oprema obvezna,« kot bo prometna služba tudi letos kot zmerom opozarjala voznike, velja tako v obeh naših kustosov, kot najbrž tudi naših urbanistov za »izredno tehnično dosežek graditeljev cest naše daljine minulosti,« in zaradi njega je ta razstava tudi nastala.

Tri stoletja trgovine in pro-

Proga Beograd-Bar maja 1976

Prvo leto naj bi po njej prepeljali skoraj dva milijona ton blaga

TITOGRAD, 16. decembra (Tanjug) — Te dni so se v gospodarski zbornici Črne gore pogovarjali predstavniki zainteresiranih občin in gospodarskih, prometnih, turističnih ter gostinskih podjetij te republike o pripravah na izkoriščanje proge Beograd-Bar. Pri tem bo treba peseti načelno dogovarjanje in določiti konkretne naloge.

Predvidoma bodo po progi Beograd-Bar že prvo leto (od maja 1976 do maja 1979) prepeljali skoraj dva milijona ton blaga in štiri milijone potnikov, med njimi več kot 200.000 turistov. Od Beograda do Bara bo poleg zbirnih in lokalnih vlakov vsak dan vozilo 12 direktnih tovornih vlakov in pet potniških brzcov, med katerimi bosta dva mednarodna. Barsko pristanišče lahko sprejme več kot milijon ton blaga na leto, tako da ga prvo leto najbrž ne bo treba širiti, po koncu druge faze pa bo leta 1980 lahko šlo čez to luko 4,5 milijona ton blaga.

ČE SE TOVARNICA VSELI V GRAD

Elektronika in graščaki

Vse priznanje »Iskri« za obrat na Štatenbergu — Toda nekdo ni opravi svojih dolžnosti do spomeniškega varstva — K sreči tovarnica v gradu začasno

ŠTATENBERG, decembra — Baročni grad Štatenberg blizu Poljčan, kulturnozgodovinski spomenik prve kategorije, ki so ga prezidali plemiči Attemsi v letih 1740-42, je te dni v glavnem zaprt kot kakšen grad strahov na Skotskem. Za zapahnenimi polknicami tema in mraz. Cesto iz Poljčan h gradu med haloškimi bregi sicer pluzijo vsi zimo, gostiče v graščini pa je vseeno uporabno le v toplem času leta, ker med debelimi zidovi ni sobnega ogrevanja. Za centralno kurjavo do zdaj še nihče ni zmogel dovolj cvenka, pa tudi sicer je grad urejen komaj za oko.

V zidovju so skrite še nevarne okvare, sumljivi so posebno stebri v jedilnicah levo od veže, menijo na zavodu za spomeniško varstvo v Mariboru. S štatenberškim gradom upravljalka, skupščina občine Slovenska Bistrica, že leta ne more priti na zeleno vejo, ker bolj ali manj sezonsko gostinstvo v slabo obnovljenem gradu ni dovolj donosno, da bi omogočilo temeljito »revitalizacijo« gradu, za kakšno nabolj gostinstvo pa grad tak, kot je zdaj, tudi ni dovolj udeben. Začaran krog tedaj.

Bela svetloba

Vendar štatenberški grad ni tako mrtev in hladen, kot

smo ga opisali, in pri tem misli zlasti na njegov severovzhodni trakt štirikotne tlorisne zasnove, na tistega, ki je v njem spodaj gostiče, v nadstropju pa so poslikana viteška dvorana, tujske sobe in nekaj apartmajev s stilnim pohištvo. Če se postavimo pred pročelje pri glavnem vходу v grad, lahko na spominski plošči preberemo Aškerčev verz »Gradu v gorah črnu tisoč pesti zapreka — obeležje so vgradihi leta 1973 v spomin na 400-letnico črnehi uporov. Skozi okna desno od spominske plošče prihaja iz gradu bela neonska svetloba. V obokani veri hitro razsvetljuje skrivnostno fluorescenčni luči v pritličju pročelnega trakta, ko prebe-

rete diskreten napis poleg desnih vrat »Iskra aparat v združenem podjetju Iskra Kranj.« Notri pa same mlajše ženske v belih plaščih in nekaj drobčenega, čistega delajo. Obratovodja, domačin iz teh revnih krajev, 31-letni strojni inženir Ludvik Trčko, nam razloži, da smo v dislociranem obratu tovarne električnih aparatov in releejev v Ljubljani v združenem podjetju Iskra Kranj. Obrat montira podestave za gramofone in releeje v elektronski industriji. V gradu je obrat od 18. junija 1974. Zaposluje 36 delavcev oziroma 30 žensk in šest moških.

Obrat, čeprav je majhen, je prava blagodat za te kra-

je v Haložah, ker je zaposlil ženske iz okolice in zdaj za služijo tudi po 2000 do 3000 dinarjev osebnega dohodka mesečno. Presrečno so, da so dobile delo, čeprav prihajajo nekateri v tovarnico tudi do dve uri s kolesom ali — po zimski — peš iz najrenejših vasi večinoma v krajevni skupnosti Makole. Prvotno so se domnili, da bodo dobile delo 17 do 25-letna dekleta, sedaj pa je med delavkami tudi nekaj starejših in nekaj mlajših. V glavnem pa so vse mlajše ženske iz nerazvitih krajev, ki najteže najdejo delo, ki tudi nimajo poklicev in ustreznih šol, ampak so se delu priučile, predvsem pa so mladoporočane ali pa si družinski gnezdece pripravljajo, tako da organizacija združenega dela, ki se je odločila postaviti svoj obrat na Štatenbergu, ni socialno reševala samo teh delavk, ampak tudi njihove družine.

Pa še manj prijetna stran zadeve

Ob Iskrinem obratu v gradu Štatenberg se je vnovič izkazalo, da pri uporabi gradov in drugih kulturno zgodovinskih objektov še vedno nudijo zanimarjamo spomeniško-varstveno kulturo. Tega ne očitamo tovarni električnih aparatov in releejev v Ljubljani, ki ima obrat v štatenberškem gradu, marveč preji občini Slovenska Bistrica, ki se je v tem primeru obnašala do spomeniško-varstvene discipline vendarle nekoliko preveč po domače. Na zavodu za spomeniško varstvo v Mariboru (ki opravlja spomeniškovarstvene naloge za 13 občin v severovzhodni Sloveniji, tudi za Slovensko Bistrico) so nam potolili, na so za Iskrin obrat v štatenberškem gradu zvedeli, po naključju. Šele tedaj, ko so dobesedno stali že pred izvršenim dejstvom, pred gradom. Tudi na zavodu se do kraja zavedajo socialnega pomena tega sodobnega obrata v nerazvitih Haložah, toda za soglasje za vselitev obrata v grad zavoda ni nihče vprašal. Obrat je v gradu sicer le začasno in tako tudi spomeniško-varstveni službi ne prinese ostane druge, kot da potrebujejo počaka leto ali dve, da zgradijo za tovarnico novo zgradbo. Tudi ta bo morala stati še vedno v širšem spomeniško varstvenem območju okolja gradu, menda pa drugje ni bilo mogoče najti primerne lokacije.

VESNA MARINČIĆ

FRANCE FORSTNERIĆ

25 let dela vojno medicinske akademije

V nenehni bitki za zdravje

Visokošolska ustanova, v kateri se je zdravilo štiristo tisoč bolnikov, osem milijonov pa so jih pregledali

Od našega beograjskega dopisnika

Če bi ob 25 letnici dela jugoslovanske vojno medicinske akademije poskusili opisati njeno delovanje le z nekaj besedami, bi morali spregovoriti o nepretrgani bitki za človeško zdravje, ki je vikana o preteklosti, v sedanjosti in v prihodnje napore te znanstveno-zdravstvene ustanove. To geslo jih vodi prav od tistih tradicionalnih osnov, ki so jih bili postavili o legendarni centralni vojni bolnišnici vrhovnega štaba NOB in v partizanskih bolnišnicah pod bedrim nebom — pa prek leta 1950, ko je bila ustanovljena vojno medicinska akademija, in vse do danes, ko VMA povsem opravičuje status, ki ji ga je podelila z zakonom zvezna skupščina, ko jo je razglasila za medicinsko fakulteto in visokošolsko znanstveno zdravstveno ustanovo.

Ta besede ne veljajo le jubileju in datumu 15 letnice obstoja in dela. O njihovi resničnosti najbolje govorijo podatki, da pride izpod njene strehe vsako leto na desetine mladih strokovnjakov — v njej je končalo specializacijo 3000 zdravstvenih delavcev iz vse države pa tudi iz zamejstva, izšlo lalo se je na stoletne medicinske šole in terapevtske metode; 21 metod je originalnih 135 pa jih uporabljajo modificirano. Objavljenih je bilo 3400 strokovnih del. Svoje bogate klinične

preventivno delo dokazuje ta zdravstvena ustanova tudi s podatkom, da se je v njej zdravilo 400.000 bolnikov, 8 milijonov bolnikov pa so že pregledali.

Operacija na ledini

»Danes je težko, pa tudi še zgodaj pisati hladno in objektivno zgodovino našega boja, ker v spominu živijo premočne žalostne slike. Posebno težko je pisati zgodovino naše sanitete, ker nam ni mogoče od povsem medicinskih in znanstvenih zgodovinskih dejstev ločevati posameznosti, povezanih z ranjenici-mučenci in z zdravstvenimi delavci-heroi,« je leta 1945 zapisal dr. Ervin Ginsberg, danes polkovnik in načelnik kirurškega oddelka na inštitutu za pljučne bolezni VMA leta 1945 pa zdravnik v kirurški ekipi 17. udarne divizije, čeprav je takrat vo kirurgija malo vedela, a jo je zelo ljubila. Bil je to čas muk in izkušnji čas ko je bilo vse sanitetno material in vso operacijsko dvorano moč natočiti na dva tri konje, ki so ji vodila vaska dekleta po potrebi hitro preobčelene instrumentarke z nji mi pa sroce in vera v življenje ranjenec Bil je to čas ko so morali delati pa tudi operirati le 200 metrov od fronte medtem ko so sovražnikove havbice zlokobno iskale in merile.

»Zdi se nam kar nemogoče, da je bila narava tako trdosrčna da je pustila delati in snegu ki ji ima je poma-gal mrzel veter nekaj dni bičati naših 100 ranjenecv in prav toliko bolnikov ki so ležali na polju, saj strehe ni bilo. Bili so lačni kafti v tisti pustnini ni bilo niti hrane preželi ob pre-

skromnem ognju, izrpani, ker so svojo plemenito kri darovali v boju s starim rabljem. SS divizija »Princ Evgen«, tako je zapisal dr. Ginsberg spomlad 1944 v prvih dneh sedme sovražnikove ofenzive.

»Naša kirurška ekipa dela nepretrgoma. Sprejemno triažni oddelke sprejema ranjence in jih namešča po milim nebom Operacijska dvorana je izpostavljena vsem udarcem neurja. Hišica, v kateri delamo, je brez oken, streha in tla pa so tako uničeni, da ne služijo več svojemu namenu. Nikjer nismo mogli najti dovolj desek, da bi bili prekrili streho in da bi z njimi točili klet od sobice; komaj smo našli nekaj desek, da smo iz njih naredili operacijsko mizo. Na njej smo izvedli mnoge kirurške posege, kot so bile amputacije, zapiranje prsnega koša in še marsikaj. Nikdar ne bom pozabil vprašanja, ki ga je zastavljala bolničarka po končani operaciji: »Kam pa bomo zdaj z njim?« Jaz pa sem vedno odgovarjal: »V divizijsko bolnišnico!« Nemi pogled bolničarke je govoril več kot besede. Govoril je: »Kaj bo bomo dali na sneg, v dež in v blato!«.

Videti je povsem nemogoče da nisimo spali pet dni in pet noči kot se je zgodilo takrat v boju za Kragujevac. Med zdravniškimi posegi in operacijami smo utegnili le v telegraf-skem slogu prav na kratko zapisati nekaj besed v vojni dnevnik. Nekaj žalostnih besed o izgubljenem tovarišu ali nekaj lepih — kot na primer takrat, ko sta komandant divizije ali divizijski komisar prepričala še nezdravljivega ranjenca da zunaša vani da lahko pogumno opravi lažje trebišne

pomočjo elektrofiziološke tehnike lahko pravočasno odkrijejo — v času, ko obralni živec še ni propadel — bolezenske primere, ki jih je treba operirati. Spisek skoraj 25-letnega dela bi lahko raztegnili v neskončnost, operacije. Pet takih operacij je opravil med tistim bojem in vseh pet ljudi še danes živi.

Velike stvari smo takrat zmogli, ti soče velikih stvari in vse so bile velike, kot je velik vsak človek; spominim se, kako je bilo treba ženski-heroi, Petri iz druge krajiške brigade, brez narkoze, le ob topi prijateljski besedi na trdi zemlji odrezati desno roko in nogo.

Kaj so pomenile vse te izkušnje, vprašamo dr. Ginsberga, ki je imel ob koncu vojne komaj 29 let, pa je bil že izkušen vojni kirurg? Premalo, je odgovoril me o poletu prvih povojnih let, ko je bil prav vojni kader nosilec vsega dela in osnova vojne sanitete, v času, ko je bilo treba odpirati nove oddelke in utrati poti, da bi bila sredstva in pogoji, s katerimi so razpolagale vojne bolnišnice (kasneje klinike) maksimalno izkoriščene, da bi premaknili meje znanja, življenja in zdravja. Z vsem tistim, kar se ni moč naučiti iz knjig in z vsem tistim, kar zahteva poznavanje sodobnega vojskovanja in interesi splošne ljudske obrambe — z vsem tem se vsako leto spozna desetine rezervnih sanitetnih oficirjev, zdravnikov, stomatologov in farmaceutov, ki v okviru VMA končajo sanitetno oficirsko šolo. S skrbjo za staž, specializacijo, za razne oblike izpopolnjevanja (ki ga je uspešno končalo že 1500 ljudi), za doktorate, seminarje itd. je VMA res postala vir medicinske kadra ne le za vojsko, ampak tudi širše — vir kadra, sposobnega za rešitev vseh nalog, ki jih postavljajo stališča splošnega ljudskega ga odpora.

V beli dvorani pod napravo, ki jo strokovno imenujejo »Siemens Gigan-tos« in ki resnično deluje zastrašujoče, ob zaslonu na katerem je videti impulze srca, ki pomenijo življenje pri pravljata podpolkovnik dr. Stiška Kamenica in njegov asistent dr. Draga novič pacienta za selektivno koronarno grafijo in kateeterizacijo, kot to strokovno imenujejo.

Sekunde, ki pomenijo življenje

Naj povemo preprosteje — posneli bodo sroce tisto mesto ki so ga bili po infarktu operirali. Taka težka operacija, ki je pot v novo življenje, v je ziku laika pomeni da so z delom vne, vzete iz bolnikove noge, nadomestili del srčne arterije ki je bila zožena. Tako se v dele srca, ki ni bilo dovolj prehranjeno, ponovno vrača kri, v te

korakov brez bolečin v prsih, po srčni operaciji pa je ponovno normalno življenje. Danes si izbere najvišjo stavbo v mestu, kjer živi, in se peš povzpne v petnajsto nadstropje, da sam sebi dokaže, kako je spet močan in srečen, da živi.

Vsak človek je pretresljiva zgodba zase. To velja za vseh tistih 2500 pri-rojenih in 2000 pridobljenih srčnih napak, ki so jih ponovno odpravili na kliniki za kirurške bolezni, ki je postala eden največjih kardioloških in središč v državi. Okoli 1800 operacij so napravili na odprtem srcu, s pomočjo izventileznega obtoka.

V mislih se vrnimo na dogodke v operacijski dvorani. Beli plašči; instrumenti se bleščejo; oči zdravnikov so uprte v zaslon — srčno uro, kajti vse zapletene preiskave, ki jih uspešno izvajajo na inštitutu za radiologijo, kjer je diagnostika obolenj kirurških ali na najvišji svetovni ravni — se lahko včasih zapletejo. Srce za-taj, izgubi ritem, mirna dvorana pa se spremeni v prostor skupinske drame, v kateri sekunde pomenijo življenje ali smrt. »Ti je dobro, Josip?« Impulzi na ekranu tečejo pomirljivo pravilno — kot dokaz uspešne operacije. »Dobro mi je, doktor, vse lahko prenesem za zdravljenje!«

Mnoge metode, ki jih tu že rutinsko uporabljajo, so bile prvič preizkušene v Srbiji, nekatere sploh prvič v naši državi, pravijo na inštitutu za radiologijo. To še posebej velja za posebne kabine VMA, deset njenih klinik in tri inštitute. Rezultati, ki jih poznajo tudi v zamejstvu, so plod dela kirurške klinike, predvsem uspehi pri zdravljenju srca, pljuč, želodca, trebušne slinavke itd., uspehi, doseženi v travmatologiji. Na oddelku za nuklearno medicino napravijo 15.000 analiz na leto pri zdravljenju z radioizotopi. Stomatološka klinika obdela na leto okrog 100.000 primerov higienski zavod tudi po tri milijone različnih vzorcev. Doktor David Mel je odkril originalno oralno antitumorčno vakcino. Na kliniki za plastično kirurgijo so pri zdravljenju opeklin prvič v naši državi uporabljali množično transplantacijo kože. Mnoge metode zdravljenja nosijo imena zdravnikov, ki delajo na tej kliniki.

Se marsikaj bi lahko povedali o tem. Na primer o desetletnem delu oolkovnika dr. Dragoljuba Djordjevića (ki je doktoriral v Ljubljani) in njegovih sodelavcih, ki so na ožjem področju nevrologije — paralizi facialis — dosegli pomembne uspehe. S

Spravite ogledalo

Za vsemi temi strokovnimi izrazi uspehi, ki so zapisani v medicinski literaturi, vedno stojijo ljudje tisti ki

imajo svoje bolezni in nesreče, ki ne iščejo le ozdravljenja, ampak tudi roko, ki prinaša pogum, da stopijo ponovno v življenje s spremenjenimi usodami ali polepšanimi obrazi.

Koliko vdihov in želja, da se ne bi nikdar več videli v ogledalu je že silšala dr. Anica Sertić — sedanji načelnik oddelka za opekline na kliniki za plastično kirurgijo VMA in nekdanja bolničarka — partizanka. Silšala in mnogim s svojim znanjem vrnila samozaupanje.

Se danes se spominja malega devet-letnega Stevice, ki ga je živahna otroška igra porinila v kotek vrele vode. Deček je dobil 85 odstotkov opeklin druge in tretje stopnje in vsi so mislili, da mu ni pomoči. V želji, da bi premagali smrt, so uporabili imunotransfuzijo (dali so mu kri ljudi, ki so preživeli opekline) — postopek, s katerim so do takrat v svetu le eksperimentirali, največ na živalih. S to metodo in s kožo, ki so mu jo darovali starši in 15 vojakov, je po večkratnih skrbnih operacijah Stevica preživel. Danes je priden študent, ki nikdar ne pozabi obiskati svoje zdravnice, kadar se mu di v Beogradu.

Podoben je primer Predraga Vukovića, 21-letnega mladenčca, kateremu je eksplozija plinske peči 90 odstotkov telesa spreminila v živo rano. Mi pa smo ga že 24 dni po nesreči našli pripravljenega za pogovor in smeh. Ta uspeh je posledica uporabe nove metode zgodnje ekscizije, ki jo je odkril dr. Janekovičević. Šefinja plastične kirurgije v Mariboru, ki je prav na tem oddelku končala svojo specializacijo, Fantu so košček za koščkom jemali s telesa opečeno kožo in na zdravo tkivo presajali tujo kožo »Devetdesetodstotne opekline — pa vidite kako je zdaj! To je uspeh znanosti, se smehlja dr. Sertićeva.

Lahko bi dodali da je to tudi njen osebni uspeh. Že zaradi vseh tistih prazničnih novembarskih dni, ki jih je prebila ob fantovi postelji. To je tudi uspeh ljudi, ki so si oddali tisto, ki so vseh 25 let izdali trdno zavezbo visokega ugleda in znanja kakršnega ima danes VMA. Ne samo zaradi moderne opreme, sodobne opremljenosti dela, zaletih vlašci in vseh vrst objektivov ali v katrta. Vsa ta ima očišči vzrok — stalno skrb za človeka in njegovo zdravje. Vse to je njihova izgrajena red petimi leti predsednik Tita, »Ats-pešno se nadaljevali skrb in življenje za človeka — bolnika, ki sta in nge sanitetno osebje in ves naš narod ne-ovala še med narodnoosvobodilno vojno« ko je z redom zaslu za narod z zlato zvezdo odkrival vojno medicinsko akademijo ob dveh desetletjih njenega dela.

Bojana Jager

ko pa nova življenje. Spominjamo se zgradbo o Savi Krusodolcu, ki po infarktu ni mogel napraviti niti nekaj

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

TENIS

V FINALU DAVISOVEGA POKALA

Po prvem dnevu srečanja
Švedska - Češkoslovaška 1:1

Zmagovalca prvih dvobojev posameznikov sta Borg in Kodeš

STOCKHOLM, 19. — V finalnem srečanju mednarodnega teniskega tekmovanja za Davisov pokal v Stockholmu je stanje po prvem dnevu neodločeno 1:1.

V prvem srečanju posameznikov je Šved Björn Borg premagal Češkoslovca Jirija Hřebca s 6:1, 6:3 in 6:0, v drugem pa je Češkoslovac Jan Kodeš odpravil Šveda Oveja Bengtsona s 4:6, 6:2, 7:5 in 6:4.

V prvem srečanju posameznikov je Borg v borih 78 minutah z dokajšnjo lahkoto odpravil svojega nasprotnika, ki mu ni nudil močnejšega odpora. Šved je bil ves čas mnogo boljše v igri. Ta se je sicer pogumno branil, zlasti v drugem nizu, toda Borg je v tretjem setu pojal moč svojih napadov, proti katerim je bil Češkoslovac brez moči.

Švedsko vodstvo je spremenilo izenačenje Češkoslovca Kodeša, ki je svojega nasprotnika spravil na kolena v štirih setih. Srečanje je trajalo poltretjo uro. Kodeš je bil v tem srečanju sicer favorit, vendar pa se je moral za osvojitve točke potruditi mnogo bolj, kot so pričakovali izvedenci. Potem ko je izgubil prvega, se je znašel v hudih težavah tudi v četrtem setu. Neugodni so bili zanj tudi izredno močni servisi tega dva metra visokega Šveda, katerim je čisto sledil neubranjeni volej.

Jutri bo na vrsti srečanje dvojic.

Zaradi pomanjkanja denarja
Sredozemske igre
v Splitu v nevarnosti

Organizatorji prihodnjih sredozemskih iger, ki bi morale biti v Splitu, so se znašli v težavah. Kot vse kaže so precenili svoje možnosti (predvsem denarne), ko so se pogotovo za izpeljavo organizacije te pomembne mednarodne športne prireditve in če se stanje v kratkem ne bo izboljšalo, bi se lahko zgodilo, da bodo krenili po poti beograjskih organizatorjev univerziade. (Kot je znano so morali v Beogradu univerziado v zadnjem trenutku zaradi pomanjkanja denarja odpovedati).

SMUČANJE

V SCHLADMINGU

Kanadčan D. Irwin napovedal
kandidaturo za prvo mesto

V obeh poslednjih poskusnih spustih je bil najboljši

SCHLADMING, 19. — Kanadčan Dave Irwin je dosegel najboljši čas v poslednjih poskusnih spustih na kronometer za jutrišnji mednarodni smuk v Schladingu, ki bo veljal za svetovni pokal. Irwin je prevozil 3.462 metrov dolgo progo z 997 metri višinske razlike v 2'03"73 in je bil danes edini tekmovalca, ki je zabeležil čas pod 2'04".

Zanimivo je, da je bil Irwin najboljši v obeh spustih in je tako potrdil, da imajo Kanadčani letos za smuk izredno dobro pripravljene tekmovalce, kar sta podkrepila v drugi seriji voženj se Read s 3. in Podborski s 5. mestom. Drugi najboljši čas dneva je dosegel Avstrijec Klammer, vendar se je med prvih pet uvrstil le v prvem spustu.

Današnji najboljši časi

1. smuk:	
1. Dave Irwin (Kan.)	2'03"73
2. Franz Klammer (Av.)	2'04"26
3. Herbert Plank (It.)	2'04"94
4. Josef Walcher (Av.)	2'05"44
5. Werner Grissmann (Av.)	2'05"66
2. smuk:	
1. Dave Irwin (Kan.)	2'04"44
2. Klaus Eberhard (Av.)	2'05"09
3. Ken Read (Kan.)	2'05"46
4. Werner Grissmann (Av.)	2'05"50
5. Steve Podborski (Kan.)	2'05"60

Med tekmovalcem se je v slikovni

Pred današnjim smukom za EP
Avstrijec najboljši
tudi v Courmayeuru

COURMAYEUR, 19. — 120 tekmovalcev iz 17 držav bo jutri in v nedeljo nastopilo v Courmayeuru na 5. mednarodnem moškem smučarskem tekmovanju v smuku in slalomu za evropski pokal.

Po dosedanjih štirih tekmovalnih vodih Amerikanec Anderson, ki pa v jutrišnjem smuku ne bo tekmoval. Na poskusnih spustih v smuku so dosegli najboljši čas Avstrijec, Italijani pa se niso preveč izkazali. Poskusni časi so bili tak:

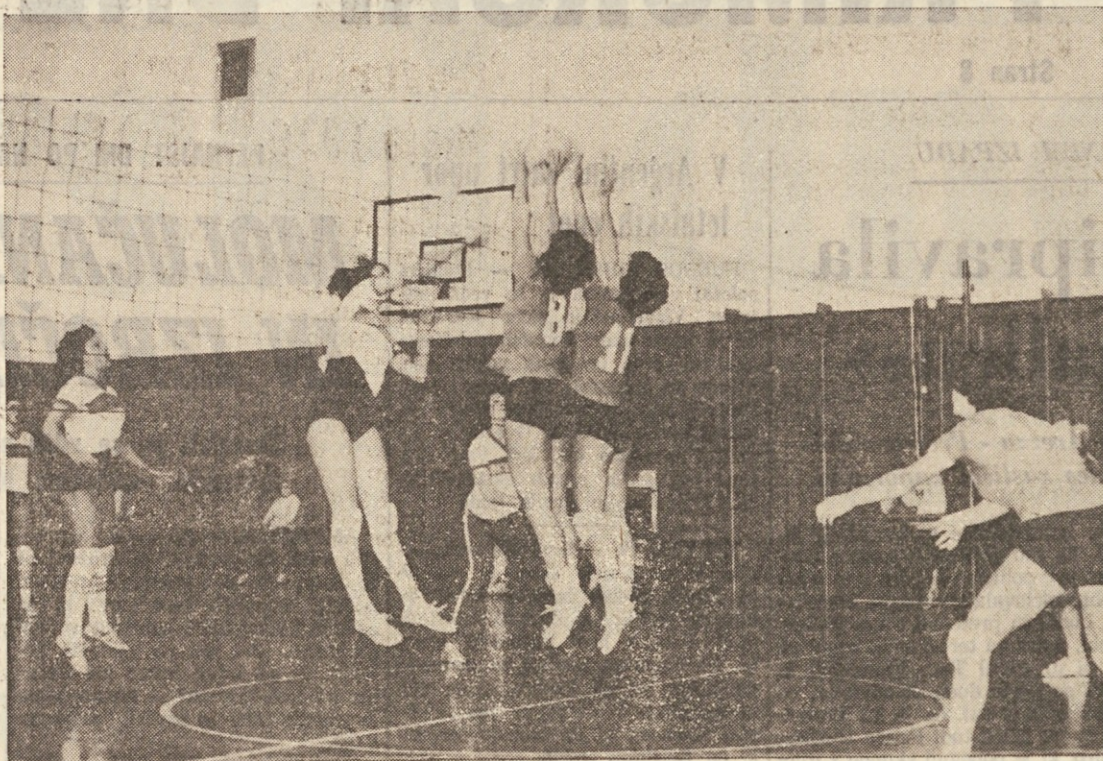
Anton Steiner (Av.)	1'51"54
Hans Kindl (Av.)	1'51"71
Daniel Felder (Svica)	1'52"77
Ulrich Spiess (Av.)	1'52"97
Stuart Fitzsimmons (VB)	1'53"01
Leonard Stock (Av.)	1'53"19
Gunther Alster (Av.)	1'53"20
Ivano Corvi (It.)	

MOSKVA

Sreda, 14. maja
Po zajtrku sem telefonsko na uredništvo revije «Inostrannaja literatura» Nikolaju Trofimoviču Fedorenku, glav-

PROSTI METI: Bor 6:20; Sokol 2:12.
SODNIKA: Husu, Parovel.

V prijateljski tekmi med najmlajšimi dečki Bora in Sokola (v glavnem so bili vsi letniki 1963) so zmagovalci borovci predvsem zaradi izkušenih Rasenja in Lokarja. Med začetniki je bilo opaziti v obeh tabornih nekaj obetajočih igralcev. V vrstah Sokola je zelo učinkovito igral Della Schiava, medtem ko so mu ostali enakovredno pomagali. Pri Boru je tudi Savi pokazal lep napredek. Pod obema košema pa je bil, seveda, junak večera Lokar, ki je zbral lep izkupicek odbitih žog: 16. Drugi je bil Raseni s 13 odbitimi žogami.

Naše odbojkarice so bile v zadnjih tednih zelo aktivne, zlasti v mladinskih kategorijah. Na sliki: srečanje med mladimi igralkami Brega in Kontovela

ODBOJKA

V MOŠKI C LIGI

NOGOMET

V 2. AMATERSKI LIGI

TUDI V TRETJEM KOLU
IGRAJO BOROVCI DOMA

Njihov nasprotnik bo močni Tisselli

MOŠKA C LIGA

Odbojkarji Bora bodo tudi v tretjem kolu igrali pred domačimi gledalci. V goste jim prihaja razmeroma močna števila Tisselli iz Cene, ki je bila dvakrat uspešna. V prvem prvenstvenem nastopu so igralci Tissellija odpravili tržaškega tretjeligaša Grandi Motori, pred domačimi gledalci pa (še dokaj prejeljivo) CUS iz Benet. Ker so bili uspešni v prvih dveh srečanjih tudi Tržačani, pomeni, da si bosta stala derbi nasproti dva še neporažena tekmeča. Domačini so se tudi za to srečanje vestno pripravili. V četrtek so odigrali z Novo Lineo običajno trening tekmo, ki je trenerja in igralca Neubauerja povsem zadovoljila. Glede na to, da bodo «plavi» stopili na igrišče v najboljši postavi in ker se povrhu še zavedajo, da jim prihaja v goste tekmeč, s katerim bo treba zaigrati podjetno od samega začetka, lahko pričakujemo uspešno igranje tudi v tem drugem domačem nastopu. Premagati Tissellija pa bi bil obenem še en izdaten korak proti samemu vrhu lestvice.

DEŽELNI FINALE MLADINK

Danes in jutri bo v Torviscosi deželni finale v kategoriji mladink. Kot je znano bo zastopal našo pokrajino Bor, ki je v odločilnem srečanju v slovenskem derbiju premagal Sokol. Ostali člani tega finala

TOTIP

1. — prvi	1 2
2. — drugi	2 1
3. — prvi	1 X
4. — drugi	X 1
5. — prvi	2
6. — drugi	X 2
7. — prvi	1 1 2
8. — drugi	1 2 1
9. — prvi	1
10. — drugi	X

Totocalcio

A. — Juventus	2 X
Cesena - Verona	1
Florentina - Milan	X
Inter - Napoli	X 2
Lazio - Cagliari	1
Parma - Roma	1 X 2
Sampdoria - Bologna	X
Torino - Como	1
Avellino - Genoa	X
Brescia - Novara	X
Brindisi - Ternana	1 X 2
Cosenza - Crotone	X 1
Siracusa - Trapani	1 2

KOŠARKA

V PROMOCIJSKI LIGI

Jutri bo v Zagreju
derbi Sagra - Bor

«Plavi» se bodo borili za vrh lestvice

Današnje in jutrišnje kolo bo za naše košarkarske ekipe izredno važno. Kar v treh prvenstvih se bo odločalo, če bodo naše ekipe ostale na vrhu lestvice.

PROMOCIJSKO PRVENSTVO

Jutri bo v Zagreju derbi prvega dela prvenstva med domačim Sagram in Borom. Obe ekipe sta na vrhu lestvice z enakim številom točk in z enim prvenstvenim porazom.

Borovci, ki so letos startali za obstanek v ligi, se tako potegujejo celo za prvo mesto. «Plavi» je do sedaj šlo vse kot po olju, upajmo le, da bo tudi jutri tako.

MLADINCI

Bor bo se danes v Dolini igral proti ekipi SABA, ki je na petem mestu lestvice. V prvem delu prvenstva so borovci že premagali nasprotnika, a z dokajšnjo težavo. Danes pa bodo morali dati vse od sebe, še posebno ker ne bo igral kapetan Vatovec (zaradi operacije na prstu).

Poletovci bodo jutri sprejeli v goste zadnjega na lestvici, ekipo Serolane. Našim košarkarjem se torej nudi lepa prilika za osvojitve 5. prvenstvenega para točk.

«POMLAD»

Medtem ko bo Kontovel (že tretjič) lahko sproščeno igral proti tržaški ekipi POM, pa se bo moral Bor danes v Trzinu zagrizati v tekmi z Italcantierjem. Bor bi z zmago osvojil končno drugo mesto na lestvici in bi si s tem priboril vstop v finale. Nasprotno, pa bi moral odigrati tretjo odločilno tekmo z Riceratorjem.

NARASČAJNIKI

Jutri bodo Kontovelci proti še ne premaganemu Ferroviarju jurisali na zmago, da bi s tem zasedli drugo mesto na lestvici in bi tako odigrali še tretje, odločilno srečanje z Interjem 1904.

HOKEJ NA LEDU

Zaradi napada na navijača
Igralca pred sodiščem

BELLUNO, 19. — Sodišče v Agordu je obsodilo hokejista italijanskega kluba Cortina - Doria Alberta Darina na 2 meseca zapora in Ruggera Savaria na 5 tisoč lir kazni, ker sta med prvenstvenim srečanjem Alleghe - Cortina napadla nekega navijača in ga poškodovala.

ljenja preživeli v sovjetski diplomatski službi?

«Naj vam kar na začetku povem: moj poklic je znanost, ali konkretnije, sinologija. Vse življenje se ukvarjam z njo in zato drugega poklica nimam. Sinologija je namreč znanost, jaz pa se ukvarjam z zgodovino kitajske književnosti, ki sodi v okvir sinologije. Kot sinolog sem napisal celo klafro knjig. Vendar je moje področje ozko specializirano in zato tudi ne tako znano in popularno. Vsak dan se ukvarjam s preučevanjem kitajskih besedil, njihovo interpretacijo in analizo.

V Moskvi sem končal študij orientalistike, opravil aspiranturo, po vaše magistrirje, doktoriral in razmeroma mlad postal dopisni član akademije znanosti. Torej, poudarjam še enkrat, po poklicu sem sinolog, znanstvenik. In glejte, nenadoma sem postal svetovno znan, toda žal, ne kot znanstvenik, temveč kot diplomat.

Ko sem namreč pred leti dvakrat govoril v varnostnem svetu kot sovjetski veleposlanik, akreditiran pri Organizaciji združenih narodov v New Yorku, sta moj govor in priimek mahoma obletela vse svet in tako sem brez slehernih namenov in lastnih prizadevanj postal svetovno znan. To je ironija. Sam bi si neprimerno bolj želel, da bi me ljudje poznali kot sinologa in ne kot diplomata.

«Vidite je, da diplomacije ne jemljete kot poklic, čeprav ste v njej preživeli mnogo let.»

«Diplomacija zame nikoli ni bila in ne bo poklic. Za poklic je potrebno znanje, za diplomacijo pa v tem smislu ne. Diplomacija je zame bolj ukvarjanje z nečim, čemur sicer pravimo diplomacija, a se mi to zdi bolj kot obrt, nikakor pa ne poklic. Veleposlanik lahko postaneš, če te pokličejo direktno iz kolhoza in postavijo na to mesto, znanstvenik pa na takšen način nikakor ne. Vidite, zato v vsej svoji dolgi diplomatski karieri svojega ukvarjanja z diplomacijo nikoli nisem jemal kot poklic.»

KOŠARKA

POKAL PRVA KOV

Tudi Zadar premagano

RIM, 19. — V prvem četrtfinalnem kolu tekmovanja za pokal evropskih košarkarskih prvakov so v povratnih srečanjih dosegli te izide: (v oklepaju izid prvga srečanja):

A SKUPINA	
Turku - Racing Malines	87:81
(75:124)	
Villeurbanne - Zadar	70:65
(70:73)	
Akademik - Mobilgirgi	85:84
(58:109)	

B SKUPINA	
Maccabi - Transol Rotterdam	118:86
(86:87)	
Real Madrid - Forst	105:98
(89:93)	
SOFRA Dunaj - F. Lugano	78:76
(89:75)	

RUGBY

MADRID, 19. — V okviru tekmovanja za evropski pokal se bosta jutri srečali v Madridu v rugbyju državni reprezentanci Španije in Italije.

DOMAČI ŠPORT

DANES

SOBOTA, 20. decembra 1975

KOŠARKA

MLADINCI

17.00 v Dolini

Bor — Saba

POMLAD

18.00 v Trzinu

Italcantieri — Bor

NARASČAJNIKI

20.30 v Trstu, Ul. Caravaggio

Bor — Servolano

ODBOJKA

MOSKA C LIGA

20.00 v Trstu, Ul. della Valle

Bor — Tisselli Ravenna

DEŽELNI FINALE MLADINK

16.00 v Torviscosi

Igra tudi Bor

JUTRI

NEDELJA, 21. decembra 1975

NOGOMET

2. AMATERSKA LIGA

14.30 v Zagreju

Sagrado — Vesna

14.30 v Bazovici

Zarja — Villesse

14.30 v Križu

Campanelle — Primorje

3. AMATERSKA LIGA

14.30 v Trečbju

Primorje — Sampvite

11.15 na Padričah

Union — Don Bosco

10.30 na Proseku

Kras — Sant'Andrea

14.30 na Opčinah

Breg — Gaja

14.30 v Sovodnjem

Sovodnje — Vermigliano

14.30 v Gorici, Ul. Balamonti

Edera — Juventina

MLADINCI

10.45 v Dolini

Domio — Primorje

9.45 na Opčinah

CGS — Primorje

12.45 v Dolini

Breg — Zarja

10.30 v Križu

Vesna — Costalunga

KOŠARKA

PROMOCIJSKO PRVENSTVO

11.15 v Zagreju

Sagrado — Bor

MLADINCI

9.30 na Opčinah

Polet — Servolano

POMLAD

11.00 na Kontovelu

Kontovel — POM Trzin

NARASČAJNIKI

9.00 v Trstu,

Miramarski dvorovi

Ferroviario — Kontovel

11.00 na Opčinah

Polet — Don Bosco

ODBOJKA

DEŽELNI FINALE MLADINK

9.00 v Torviscosi

Igra tudi Bor

SNEŽNE

RAZMERE

TRBIZ

NEVEJSKO SEDLO

150

VARSJE

145

KOČA GILBERTI

200

RAVASCIETTO

190

SAURIS

50

PRAMOLLO

50

AMPEZZO

25

Forni di Sopra

25

Forni Avoltri

25

ZONCOLAN

150

OVČJA VAS

30

MATAJUR

15

KRANJSKA GORA

15

PLANICA

25

POKLJUKA

40

VOGEL

70

KRVAVEC

40

KANIN C

65

KANIN D

250

NOV ZAGON PREISKAVI O PODLEM FAŠISTIČNEM IZPADU

Tutijeva skupina pripravila atentat na brzec «Italicus»

Fašističnega geometra iz Empolija obtožuje neki jetnik iz Arezza - Preiskovalci menijo, da je obtožba osnovana - Sodnik iz Bologne bo danes zaslišal zapornika

AREZZO, 19. — Preiskava o pokolu na brzcu «Italicus», ki je zasedla v središču pozornosti, se je včerajšnji dan nadaljevala. V središču pozornosti je bil jetnik iz Arezza, ki je bil obtožen, da je pripravil atentat na brzec «Italicus». Preiskovalci menijo, da je obtožba osnovana. Sodnik iz Bologne bo danes zaslišal zapornika.

«Črni mreži» v Toskani, je popoldne zaslišal preiskovalni sodnik v Bologni dr. Vella, ki vodi preiskavo o pokolu na brzcu. Zasliševanje se je zavleklo do večera, ni pa bilo mogoče zvedeti za rezultate zaradi neprodornih molk preiskovalcev. Tudi javni tožilec dr. Zinca, ki se je ob pomembnih razpletih vselej sestal s časniki, ni bil obtožen. Tudi včerajšnji izpad na brzcu pa naj bi postavil Tutijev prijatelj in «desna roka» Luciano Franchi na florentinski postaji. Danes so agenti florentinskega protifašističnega oddelka prišli 23-letnega Giovannija Gallastronija iz 22-letnega Paola Duchija. Oba, ki sta bila že priprta v okviru preiskave o

Predvajale so ga francoska, italijanska in britanska televizija

Polemike ob filmu o taboriščih dela v Sovjetski zvezi

«Pravda» ožigosala film kot grobo laž, medtem ko francoski časnikarji trdijo, da je avtentičen - Napad na KPF

MOSKVA, 19. — Glasilo sovjetske komunistične partije «Pravda» je v članku, ki ga je ponatisnila tudi v uradna sovjetska časopisna agencija TASS, ožigosala kot «grobo laž» film o taborišču za prisilno delo pri Rigi, ki ga je predvajala francoska televizija in za njo italijanska in britanska. List nadalje napada KPF, čeprav so bili italijanski komunisti v svoji kritiki ostrejši od francoskih tovarišev. Članek Pravde je imel znaten odmev v pariških krogih. Francoska televizija je potrdila avtentičnost filma, ugleddi «Le Monde» pa ugotavlja, da sovjetski časnik sploh ni demantiral obstoja delovnih taborišč v Sovjetski zvezi. «Pravda» — piše pariški list — se v bistvu omejuje na izjavo, da film ni verodostojen in napada komentatorje, ki so označili jetnike kot «politične». To pa še ne pomeni ničesar, ker je znano, da za sovjetske voditelje «politični» jetniki ne obstajajo, pač pa imajo v SZ le navadne zapornike.

Boljšje perspektive za francoske delavce v letalski industriji

PARIZ, 19. — Perspektive za prihodnost 108 tisoč delavcev francoske letalske industrije so se nekoliko izboljšale. Nevarnost, da bi jih množično odpustili, je skoraj izginila, ker je vlada sklenila, da bo nadomestila slovit francosko letalo «mirage» z novim letalom «mirage 2000». Vest je sporočil glasnik «L'Express» stranke UDR po seji na izvršnem uradu gibanja, katere se je udeležil tudi ministrski predsednik Chirac. Novo letalo bo stalo okoli 6 milijard lir ter bo letelo s hitrostjo 2500 km na uro. Uporabljali ga bodo v glavnem za prestraževanje sovražnih letal. Strokovnjaki predvidevajo, da bo letalo služilo do leta 1995. Pozneje naj bi uporabljali letala brez pilotov.

LOURENCO MARQUES, 19. — Mozanziška vlada je sporočila, da so vladne čete popolnoma zatirale pokus uporabe. Policijske in vojaške sile nadzorujejo vse dohode v mesto. Polojaj je miren.

20 A-central

(Nadaljevanje, s 4. strani)

je bloki, katerih prvi in drugi sta že v pogonu, bo centrala Obrenovac po svoji proizvodnji enakovredne največji jugoslovanski hidrocentrali Djerdapu. Toda sproti se gradnja tega velikanu nadljuje in v naslednjih dveh letih bo vsa začela obratovati tudi peti in šesti blok s skupno zmogljivostjo skoraj 650 megavattov, tako da bo skupna zmogljivost vsega velikanu znašala tedaj 1650 megavattov. Poraba te centrale bo 16 milijonov ton premoga, torej dvakrat toliko premoga, kot so ga pred vojno porabljali v tej centrali. Oba «Obrenovca» pa bosta z nekaj nad 4000 megavati zmogljivosti predstavljala eno največjih termičnih central na svetu s skupno proizvodnjo morda celo 25 milijard kWh elektrike na leto.

Gornji načrt, ki se, kot smo videli, dosledno izjavja, je v krogih načrtovalcev znan pod šifro «Obrenovac A». Ta načrt bo izpeljal do leta 1979. Toda že prihodnje leto se bodo začele priprave za izgradnjo drugega bloka iz načrta «Obrenovac B». Prvi blok bo imel zmogljivost 600 megavattov, Plan «Obrenovac B» bo dokončan do leta 1984, ko bo celoten obrat imel zmogljivost 2400 megavattov. Oba «Obrenovca» pa bosta z nekaj nad 4000 megavati zmogljivosti predstavljala eno največjih termičnih central na svetu s skupno proizvodnjo morda celo 25 milijard kWh elektrike na leto.

V Argentini zatrt upor letalskih enot

BUENOS AIRES, 19. — Politični položaj v Argentini je še vedno nejasen. Vladi se je sicer posrečilo, da je zatrla upor v vrstah vojaškega letalstva, toda poveljnik vojske gen. Videla je zahteval, da mora vlada čimprej sprejeti potrebne ukrepe za normalizacijo položaja. Gverila v Argentini se vedno bolj širi. Vsa dva pade pod strel različnih ekstremističnih skupin večje število ljudi.

MOSKVA, 19. — Sovjetski znanstveniki, ki preučujejo slike, ki sta jih na Zemljo poslali vesoljski sondi, trdijo, da so bili na planetu Veneri še pred kratkim hudi vulkanski izbruh. Po njihovem mnenju to domnevo potrjujejo okrogli kamni, ki so vidni na slikah in ki so na las podobni kamnom, ki jih bruhajo ognjeniki na Kurilskih otokih.

RIM, 19. — Zakladno ministrstvo je izjavilo, da ne odgovarjajo resnici vesti, ki so jih razširili nekatere časopisne o velikih zalozhah kovinskega denarja (po 5, 10, 50 in 100 lir) v državni kovnici.

PETNAJST DNI PO NAPADU NA INDONEZIJSKI KONZULAT V AMSTERDAMU

MOLUČANI OSVOBODILI TALCE IN IZROČILI OROŽJE POLICIJI

Teroristi so se vdali po nekajurnem razgovoru z duhovnikom Metiarjem in moluškim voditeljem Manusamom - Zadovoljivo zdravstveno stanje talcev

AMSTERDAM, 19. — Po petnajstih dneh izsiljevanja in groženj se je danes dopolne zaključil brezupni podvig moluških teroristov, ki so zasedli indonezijski konzulat v Amsterdamu. Pet dni po njihovih koleh, ki so zajeli brzec pri Beilenu, so tudi teroristi iz Amsterdama osvobodili talce in izročili orožje policiji. Prvi znaki, da Molučani popuščajo in so pripravljeni na brezpogojno predajo, ki jo je zahtevala indonezijska vlada, so bili vidni že sredi, ob zaključku pogovora med banditi ter posredovalcem, moluškim duhovnikom Metiarjem in predsednikom južnomoluške vlade v izgnanstvu Manusamom, ki je že uspešno vodil pogajanja s teroristi v Beilenu. Oba sta izjavila, da je bil razgovor pozitiven in da se bodo pogajanja nadaljevala danes. Preden so se formalno predali Manusamom so teroristi osvobodili talce, ki so, kot je pokazal zdravniški pregled, v zadovoljivem zdravstvenem stanju. Takoj po osvoboditvi je policija odvedla talce v neko bližnje poslopje, kjer so po dveh tednih lahko znova objeli svoje. Nizozemska policija in vlada sta končno sproščeno zadihali po tolikih dneh napetosti, v katerih sta bili izpostavljeni po eni strani izsiljevanju teroristov, po drugi pa

pritisoku javnega mnenja in Indonezije, ki je zahtevala odločen poseg proti Molučanom. Srečen konec brez prelivanja krvi pa je pokazal, da so nizozemske oblasti ubrale pravo pot pri reševanju tako kočljive zadeve, pot, ki so jo že uspešno preverili britanski policisti. Zato je za nizozemsko vlado predaja teroristov pomembna zmaga, saj je dosegla o osvoboditvi talcev in obenem ni pustila izsiljevalcem niti za milimeter.

Kljub nadobudnemu napredku v pogajanjih s teroristi pa je bilo vzdušje okrog konzulata do zadnjega zela napeto, ker so se Molučani v teh dveh tednih izkazali za pravi precej labilne. Snodi so na primer opazili v konzulatu nenavadno vztrajnost in skakanje, pozneje pa se je zvedelo, da so vsi teroristi in talci praznovali rojstni dan nekoga talca. Danes zjutraj pa je policija upadla vsako upanje v srečno rešitev, ko je v konzulatu odkrilo nekaj strel. Teroristi so pozneje pojasnili, da so streljali, da bi pregnali ožnost. Ob tem pojasnilu je napetost znatno popustila in se nato spremenila v dobro voljo. Policija in teroristi so se snodi namreč dogovorili za nov sestanek s posredovalcem, a ko sta Metiar in Manusama prišla pred konzulat, jima oblegovalci niso odprli. Agenti so obtožili Molučane, da ne spoštujejo sporazuma, nakar so oblegovalci odgovorili: «Zgubili smo ključ vhodnih vrat, ne vemo, kam smo ga vtaknili. Takoj ga najdemo, bomo odprli».

Moluški teroristi so napadli indonezijski konzulat 4. decembra in zajeli okrog 40 talcev, med katerimi dvajset otrok. Pet so osvobodili takoj v zameno za televizijo, ostale pa v naslednjih dneh. Teroristi so člani «gibanja južnomoluške mladine», katerega predsednik Apnono pa je izjavil, da je komandos zasedel konzulat na lastno pest, ne da bi obvestil vodstva. Dva dni prej je drugi komandos zajel brzec pri Beilenu. Ti teroristi so ubili tri talce, medtem ko so bili pri napadu na konzulat ranjeni štirje indonezijski funkcionarji. Eden od teh je umrl nekaj dni pozneje v bolnišnici zaradi hudih poškodb. V zameno za osvoboditev talcev so teroristi zahtevali osvoboditev vseh moluških «političnih» jetnikov na Nizozemskem. Haag naj bi si nadalje še prevzel vlogo posredovalca med Molučani in Indonezijo ter podprl boj prvih za osvoboditev Molukov. Prvi korak na tej poti naj bi bila organizacija srečanja med indonezijskim predsednikom Suhartom in moluškim voditeljem Manusamom.

Stavka smetarjev v Rimu

RIM, 19. — Ravnatelj rimskega občinskega urada za higieno prof. Martelli je opozoril župana, da je treba sprejeti čimprej potrebne ukrepe, da se prepreči širjenje bolezni.

Na sliki: smeti na rimski ulici.

PO DOLGEM RAZDOBJU PRAVCATE DRŽAVLJANSKE VOJNE

V Libanonu resnejši znaki pomiritve kljub še vedno številnim spopadom

Parlamentarna komisija predložila vladi poročilo o osnutku ustavnih sprememb - So res nekatere arabske države pedpirale krščanske maronite?

BEJRUT, 19. — Libanonski radio je sporočil, da je prebivalstvo glavnega mesta preživelo razmeroma mirno noč, čeprav mestne ulice se niso povsem varne. V središču mesta ni prišlo do incidentov, zabeležili so le posamezne strele na južnem in jugozahodnem robu mesta. Radio je tudi povedal, da se nekatere ceste v hribovitih področjih vzhodno od Bejruta prešle pod nadzorstvo notranjih varnostnih sil. Proti na cesti, ki pelje proti jugu, pa je še vedno zaprt, začenši od vasi Damur, kakih 20 km od glavnega mesta.

Koliko je bilo smrtnih žrtev in zadnjih spopadih, se še ne ve točno. Včeraj so govorili, da je bilo okrog 30, danes se je število nekoliko znižalo, morda okoli 20. Res pa je, da so vesti iz severnih krajev (Tripolis in drugih mest), kjer je prišlo do hudih spopadov med maronitskimi falangisti in muslimansko levico, še vedno nepopolne. Do najhujših spopadov je prišlo v vaseh na obronkih libanonskega gorovja. Po nekaterih vesteh je tam izgubilo življenje sedem ljudi.

Bejrutski radio je nadalje sporočil, da je visoki odbor za sodelovanje nadaljeval včeraj svoje delo, da bi dosegel spoštovanje premirja. Se je so se udeležile vse stranke, ki so vanj vključene. Varnostne notranje sile so sporočile, da so iz bejrutskih ulic izgnili orožnike. Vendar pa je še mogoče opaziti nekaj gverilcev v nekaterih mestnih četah. V policijskem sporočilu je še rečeno, da so varnostne sile sprejele ukaz, naj streljajo na vsako oroženo osebo. Pripominjajo pa, da gre v mnogih primerih za ljudi, ki so jih razne stranke pooblastile, da nadzorujejo potek premirja. Očitno pa je, da se je stanje v libanonskem glavnem mestu izboljšalo. Opazen je že tovrstni promet z vozili, ki prevajajo živila in gorivo. Več tovrstnikov je že dobavilo moka pekarnam. Težnja k izboljšanju položaja je v zadnjih urah postala očitnejša tudi na severu države, po

libanonski kmalu sprejeli to ustavno reformo. Vsi čutiljo potrebo, da se dokončno reši, vsaj za daljše razdobje, hudi spor o pristojnosti in pooblastilih, ki naj bi pripadali raznim državnim organom. Pri tem naj omenimo, da je drugi najpomembnejši voditelj palestinske organizacije Al Fatah Salam Khalaf obtožil libanonskega predsednika Sulejmana Frangdžja, ki je prav on kriv za krizo, ki je zajela Libanon. Palestinski predstavnik je odločno zavrnil Frangdžjeve obtožbe, češ da palestinski odpor ni spoštoval sprejetih sporazumov.

V svojem govoru je Khalaf izjavil, da se zelo čudi, zakaj so nekatere arabske države podpirale maronitske falangiste. Dejal je, da so nekatere od teh držav financirale podpirale Gemayelove gverilce. Kako si je mogoče zamisliti — se je spraševal Khalaf, — da bodo falangisti branili islam pred komunistom. Palestinski voditelj je nadalje obtožil jordansega kralja Husaina, ker ni dovolil namestitve v Jordaniji petih palestinskih oporšč. Nadajaje ga je obtožil, da pričujevali sporočila o likvidaciji palestinskega osvobodilnega gibanja, da bi se tako izognil sklopom arabskih vrhunskih srečanj.

Medtem sporočajo, da je prišlo do deset streljanja na izraelsko - libanonski meji. Človeških žrtev ni bilo. Generalni tajnik Arabske zveze Mahmud Riad je pozval vse arabske države, naj prispevajo k pomiritvi v Libanonu. Iz Tel Aviva poročajo, da se je vrnil v Izrael izraelski minister za obrambo Simon Peres, ki je izjavil, da obstajajo ugodne perspektive, da bi Izrael prejel v prihodnjih mesecih večje število ameriških letal tipa «F-15». Gre za eno od najbolj sodobnih letal, ki naj bi bila kos sovjetskemu letalu «mig-25», ki jih je Sirija že prejela od Sovjetske zveze. Nadajaje na bi Izrael lahko sestavljaj domala letala tipa «F-16» po ameriški licenci.

DVA TEDNA PO UGRABITVI

Veronski trgovec Mirandola osvobojen

Zanj je družina plačala 700 milijonov lir odkupnine

BERGAMO, 19. — Veronski trgovec Aldo Mirandola, ki je bil ugrabljen 3. decembra, je bil sinoči malo pred polnočjo osvobojen pri Madonu, večji vasi 20 km od Bergama. Lacnega in premarženega trgovca je na pokrajinski cesti blizu vasi našla izvidnica letеčega oddelka bergamske kvesture, ki ga je pospremila v mesto, od koder je Mirandola telefoniral ženi in otrokom. Za trgovčev svobodo naj bi svoji plačali okrog 700 milijonov lir odkupnine.

Ze nekaj ur po osvoboditvi se je Mirandola, ki si je takoj opomogel, čeprav je bil premražen in sestradan, sestel s časnikarji, katerim je povedal, da so banditi ravnali z njim vljudno, čeprav so ga hranili izključno s kruhom in s sadjem. Dodal je tudi, da je vseh 15 dni ujetništva preživel v temni in zakaženi sobi. To je v bistvu vse, kar je vedel povedati o svoji ugrabitvi, če izjavimo dejstvo, da so bili ugrabitelji v štirih. Preden so ga osvobodili, so roparji vozarili trgovca približno dve uri križem po okolici Bergama in ga ga končno izpustili sredi nekega polja. Mirandola je kolovratil na slepo dobro uro, preden je prisel na pokrajinsko cesto, kjer je našel na policijsko izvidnico Agenti so namreč peljali v Bergamo neko 17-letno dekle, ki je pred nekaj dnevi pobegnilo z doma. Nenadoma so od daleč videli moškega, ki je stal sredi ceste in krillil z rokami. Bil je Mirandola.

Trgovec je bil ugrabljen 3. decembra pri vasi Cerea, ko je bil s svojim uslužbencom Maurizioom Fabenom namenjen k nekemu klientu na obisk. Banditi so se silovito zavzeli v njegov fiat 130 in ga vrgli s cestišča. Fabena so osvobodili uro po ugrabitvi z navodili za izplačilo odkupnine. Kaže, da so banditi zahtevali sprva dve milijardi lir od odkupnine, kar pa je odločno presegalo finančne zmogljivosti ugrabljenca. Po dveh tednih poga-

janj so se dokončno zmenili za sedemsto milijonov lir odkupnine. Mirandola je lastnik majhnega trgovsko-industrijskega podjetja, ki prodaja in prebija tovarnake po naročilu. Po večini trguje z italijanskimi in libijskimi naročili. Ugrabitve trgovca je letos že četrty tovrstni izpad v Veroni. Pred njim so bili ugrabljeni študentka Ilaria Melloni (250 milijonov lir odkupnine), predsednik nogometnega kluba Verona-Hellas Garonzi (milijarda lir odkupnine) in industrijec Ivo Antonini (800 milijonov lir odkupnine). Iz Verone je bil tudi posestnik Gianfranco Lovati, ki je bil ugrabljen pri Caorlah in nato ubit.

FOLIGNO, 19. — Neznanci so ukradli prejšnjo noč v prostorih krajevnih hranilnice in posojilnice kleno blagajno, ki tehta več kot 1000 kg. Skupaj z blagajno so odnesli 6 milijonov lir in razne vrednostne papirje. Domnevajo, da so tatovi spravili blagajno po valjih do ceste, kjer so jo s škripcem spravili na tograbljenca. Po dveh tednih poga-

TRŽAŠKA KRONIKA

Sestanek deželnih vodstev KPI in sindikalne federacije

V okviru srečanj sindikalnih organizacij s političnimi strankami, so se tri dni sestralska tajništva KPI in sindikalne federacije CGIL-CISL-UIL. Ugovorili so, da se KPI v celoti strinja in podpira stališča sindikalnega gibanja, predvsem kar zadeva stališča do deželne uprave in nujnosti, da si ta prevzame vodilno vlogo pri preusmerjanju in kakovostnem obnavljanju deželnega gospodarstva v tej krizi. S tem v zvezi sta KPI in sindikalna federacija mnenja, da bi morala dežela v vseh svojih organih (deželna vlada, svet in komisije) dejansko upoštevati mnenja sindikatov in jim nuditi možnost, da to funkcijo opravljajo ne zgolj na formalen način.

Komunisti so sindikalnim predstavnikom izrazili zaskrbljenost zaradi poti, ki jo ubirajo večinske stranke v deželi za razplet deželne krize. Na koncu so se sindikalisti in komunisti dogovorili za redna srečanja o važnejših vprašanjih.

● Sekcija KPI za Devin - Nabrežino prireja drevi v dvorani «Igo Gruden» praznik včlanjevanja, na katerega so vabljeni člani partije in simpatizerji.

NAROČNINA

PRIMORSKI DNEVNİK za leto 1976

CELOLETNA . . . 20.500 lir
MESEČNA . . . 2.100 lir

ZA VSE NAROČNIKE:
■ brezplačno mesečnik «DAN»

NAROČNINA ZA
REVILJO «DAN» . . . 3.000 lir

VELIKO NAGRADNO ŽREBANJE

■ za vse, ki poravnajo celoletno naročnino do 29.2.1976.

VSADKO, KI SE NA NOVO NAROČI

■ bo decembra prejemal dnevnik brezplačno.

NAROČNINE SPREJEMAJO:

■ Uprava: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 795-623

■ Raznašalci

■ Pošta: tekoči račun ZTT št. 11/5374

■ Tržaška kreditna banka: tek. račun št. 1192

Urniki poslovanja izterjevalnic ACI

Izterjevalni urad ustanove ACI (Automobile Club Trieste) sporoča, da se bo v ponedeljek, 22. decembra, pričelo izterjevanje prometne takse za avtomobile z nad 10 konjskimi silami. Urad ACI v Ul. Cumanova 2 bo posloval v ta namen vsak dan od 8. do 12. ure ter od 15.30 do 17.45 (ob sobotah le od 8. do 12. ure). Delovalci bodo tudi uradi izpostave ACI na Trgu Campo Marzio 12 (od 8.30 do 12. ure ter od 15. do 17.30 razen ob sobotah) ter v Ul. Flavia 17 in na Trgu Duca degli Abruzzi 12 (od 8.30 do 12. ure ter od 16. do 18.15, ob sobotah pa od 8.30 do 11.30). V dneh od 24. do 31. decembra bodo vsi uradi v popoldanskih urah zaprti.

Včeraj občni zbor

finančne družbe «Friulia»

V Trstu je bil včeraj občni zbor delničarjev deželne finančne družbe Friulia. Zbora, ki ga je vodil predsednik družbe odv. E. M. Giorf, se je udeležilo 14 delničarjev z 1.896.239 delnicami. (Glavnic Friulje znaša 19 milijard 489 milijonov 820.000 lir, delnic pa je skupno 1.949.882). V poročilu upravnega sveta je predsednik Giffre med drugim prikazal negativen razvoj gospodarskih dejavnosti v Italiji in v naši deželi. Tudi pri nas se je namreč poslovni elan močno skrčil, kar je razvidno izlasti iz počasnejšega gibanja gospodarskih naložb. Negativni trend na tem področju je občutila tudi Friulia, ki je v zadnjem poslovnem letu prevzela le za 854 milijonov lir novih soudeležb.

V poslovnem letu je družba stopila v 7 družb, ustreznih finančni priliv pa je znašal 1.150 milijonov lir. Predsednik Giffre je v tej zvezi poudaril koristnost organizacije, kakršna je «Friulia», ki je osem let uspešno podpira gospodarske strukture Furlanije-Juljske krajine s posogi, ki so dobrodošli v vsakem času, še posebno pa v času neugodne gospodarske konjunkturo. Uspešnost njenih posegov je vidna tudi iz dejstva, da je prav v trenutku neugodnega gospodarskega razvoja, kakršen je današnji, družba lahko izstopila iz sedmih gospodarskih enot, ki so tudi z njeno pomočjo dosegle razvojno stopnjo, ki jim omogoča samostojno nadaljevanje načetega dela.

Na koncu je občni zbor soglasno odobril obračun zadnjega poslovnega leta in imenoval dr. A. Gaffia za novega člana upravnega sveta na mesto dr. S. Matricardija, ki je pred časom odstopil.